

พฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัยและการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
ของนักศึกษาฝึกสอน ในวิทยาลัยครูจันทบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมศักดิ์ ทางทอง

ขอเสนอต่อศาลา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มิถุนายน ๒๕๑๔

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

..... พจน. / สร. พ. ๖๕๕๖ ประธาน

..... ช. ๕๕๕๖ กรรมการ

มิถุนายน ๒๕๑๔

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. พจน์ สะเพียรชัย และ อาจารย์ ชูศรี พรรณเชษฐ์ ผู้เขียน
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยครูจันทบุรี หัวหน้าแผนกทะเบียน
อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ คณะครูอาจารย์โรงเรียนฝึกสอนทุกท่าน
และขอขอบคุณ นักศึกษาฝึกสอนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ อาจารย์ ชีรศักดิ์ อินทรมาศย์ ที่ให้ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล และ ขอขอบคุณทุกท่านที่ส่วนช่วยเหลือให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น.

สมศักดิ์ ทางทอง

สารบัญ

๓
บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอตกกลงเบื้องต้น.....	6
	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	27
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	30
2	วิธีดำเนินการ.....	32
	กลุ่มตัวอย่าง.....	32
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	33
	การดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	44
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

4	สรุปและอภิปรายผล.....	70
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	70
	กลุ่มตัวอย่าง.....	70
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	71
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
	อภิปรายผล.....	75
	ข้อเสนอแนะ.....	78

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	32
2	แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย	39
3	แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน	40
4	วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอน ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน	48
5	จำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย จำแนกเป็นรายข้อ	52
6	จำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน จำแนกเป็นรายข้อ	55
7	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แยกตามระดับการศึกษา	58
8	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	59
9	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แยกตามวิชาที่สอน	60
10	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แยกตามทัศนคติต่ออาชีพครู	61
11	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แยกตามน้ำใจของความเป็นครู	62
12	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แยกตามปัญหาทางบ้านส่วนตัว	63

13	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน แยกตามระดับการศึกษา	64
14	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน แยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	65
15	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน แยกตามวิชาที่สอน	66
16	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน แยกตามทัศนคติต่ออาชีพครู	67
17	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน แยกตามน้ำใจของความเป็นครู	68
18	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน แยกตามปัญหาทางบ้านส่วนตัว	69

บัญชีภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1	เปรียบเทียบการย่อยละของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย จำแนกเป็นรายข้อ..... 54
2	เปรียบเทียบการย่อยละของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน จำแนกเป็นรายข้อ..... 57

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาจะมีคุณภาพดี และบังเกิดผลตามแนวทางที่วางไว้ก็ต้องอาศัย "ครู" เป็นกำลังสำคัญช่วยอบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้และเตรียมคุณบุตร คุณธิดา ซึ่งจะเติบโตไปเป็นพลเมืองดี เป็นกำลังทางเศรษฐกิจของบ้านเมือง ด้วยเหตุนี้จึงต้องเตรียมจ้างครูที่มีคุณภาพสูง คือมีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะ และจิตใจสูง มีความเสียสละและเหมาะที่จะช่วยอบรมแนะแนวทาง ให้อนุชนได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีทั้งที่ประเทศต้องการได้ (บุญถิ่น อัตถากร, 2513 : 497) แต่การ เตรียมครู และสร้างครูให้มีคุณภาพสูงจะต้องดำเนินการคู่ขนานกันไปกับการสร้างครูให้มีปริมาณพอเพียงด้วย แม้การ เตรียมครูให้มีปริมาณพอเพียงจะมีส่วนช่วยให้คุณภาพของการศึกษาสูงขึ้น แต่ถ้าครูเหล่านั้นหย่อนคุณภาพแล้ว การส่งสอนอบรมเด็กก็จะไม่บังเกิดผลดี ตามจุดหมายหมาย ในการเตรียมครูจึงต้องส่งเสริมคุณภาพควบคู่ไปกับเรื่องปริมาณ เพื่อคุณภาพ การศึกษาของชาติจะได้สูงขึ้นและจะเป็นผลดีทำให้ประเทศได้รับประโยชน์จากกำลังความสามารถ ของประชาชนสูงขึ้นตามไปด้วย

ในเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพของครู ไรอันส์ (Ryans, 1960 : 82) ได้กล่าวถึงบุคลิกลักษณะ ของครูที่ดีว่าจะต้องมีลักษณะดังนี้คือ

1. ว่องไวกระตือรือร้น
2. สนใจนักเรียนและกิจกรรมของห้องเรียน คอยให้กำลังใจเสมอ
3. รื่นเริง มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน
4. ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ไม่แสดงความท้อถอยง่าย ๆ
5. ยอมรับรู้และแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน ของตนเอง
6. มีความยุติธรรม

7. มีความอดทน
8. มีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าการทำงานของนักเรียน
9. เป็นมิตรและสุภาพต่อคนทั่วไป
10. ช่วยเหลือนักเรียนให้ทั้งปัญหาส่วนตัว และปัญหาการเรียน
11. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยความจริงใจ
12. ยอมรับปฏิกริยาของผู้คนทางค่านิยม
13. จัดระบบการเรียนในห้องเรียนได้ดี และยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์
14. มีตัวอย่างและคำอธิบายเป็นประโยชน์
15. ให้คำแนะนำที่ดี ละเอียก ชัดเจน นักเรียนสามารถปฏิบัติตามได้
16. ให้กำลังใจนักเรียนในการแก้ปัญหา และติดตามผลของนักเรียนอยู่เสมอ
17. มีระเบียบวินัย และกริยาท่าทางสง่างามภาคภูมิใจ
18. ให้ความร่วมมือต่าง ๆ กับสังคมด้วยความเต็มใจ
19. มีความคิดรอบคอบมองการณ์ไกล และทำงานอย่างมีแผน
20. มีความมั่นใจทั้งการสอน และการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

สำหรับในประเทศไทย (มณฑล ปิยะมณฑล (2511 : 98 - 99) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนคร และธนบุรี พบว่า คุณลักษณะต่าง ๆ ของครูชั้นที่คมี 9 ประการเรียงลำดับจากลักษณะที่สำคัญมากไปน้อยดังนี้คือ

1. การสอนดี
2. มีเหตุผลเป็นประชาธิปไตย
3. มีความเมตตากรุณา
4. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้
5. มีความยุติธรรมซื่อตรง
6. มีบุคลิกภาพดี
7. มีสัมพันธภาพที่ดีกับเด็กนักเรียน

8. ส่งเสริมให้กำลังใจของชมเชยนักเรียน

9. ให้ความอุปการะแก่นักเรียน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะของครูที่ค้นคว้าที่สำคัญที่สุดที่จะต้อง เป็นครูที่มีกลวิธีการสอนที่ดี ซึ่งกลวิธีการสอนของครูนี้ย่อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูอย่างมาก พฤติกรรมการสอน, ของครูมีหลายด้าน (Baral et.al, 1969 : 1) อาทิเช่น ด้านลักษณะส่วนตัวกับอาชีพ ด้านการพูดกับแบบของภาษา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการประเมินค่า ด้านแรงจูงใจ ด้านการควบคุมวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการบรรยาย ด้านการให้งานปฏิบัติ ด้านการใช้อุปกรณ์ ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ด้านการทบทวน ด้านการถ่ายโยง ด้านการอนุมาณกับการแก้ปัญห ด้านการอธิบาย ด้านการรายงาน ด้านการสอนให้เหมาะกับบุคคล ด้านการถามตอบและด้านลักษณะทั่วไป

พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นพฤติกรรมการสอนที่ครูจะต้องใช้อยู่เป็นประจำในระหว่างทำการสอน โดยการคำนึงถึงลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอน | "การควบคุมวินัย" ก็เป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งประการหนึ่งของครู ถ้าครูควบคุมวินัยได้ก็จะทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเต็มที่ แต่ถ้าครูควบคุมวินัยไม่ได้ก็จะทำให้ชั้นเรียนขาดระเบียบ ทำให้เวลาของนักเรียนล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์ ครูแต่ละคนก็มีวิธีการ ควบคุมวินัยแตกต่างกัน บางคนใช้วิธีการรักษาวินัยในชั้นเรียนโดยการพูดเยาะเย้ย ถากถางนักเรียน หรือใช้วิธีลงโทษเป็นเครื่องมือ แต่ครูบางคนก็ควบคุมวินัยโดยการยกย่องชมเชย นักเรียน หรือใช้วิธีการให้รางวัลเป็นเครื่องมือ ซึ่งทั้งการให้รางวัลและการลงโทษก็จะกลายเป็น การส่งเสริมชนิดหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน ซึ่งเรียกว่า "การส่งเสริมทางการเรียน" ดังนั้นในขณะที่ครูทำการสอนจึงต้องใช้พฤติกรรมเกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริม พฤติกรรมทางการ เรียนควบคู่กันไปด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะได้มีการศึกษาพฤติกรรมการสอน เกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ผู้วิจัยเลือกศึกษาพฤติกรรมทั้งสองด้านนี้ กับนักศึกษาฝึกสอน ทั้งนี้เพราะในสถาบันการฝึกหัดครูนั้น การฝึกสอนเป็นภาคปฏิบัติที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของวิชาการศึกษา

ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง และเป็นสิ่งที่มีผลต่อคุณภาพของการผลิตครู ซึ่ง ละออ การุณยะวนิช (2512 : 185) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกสอนว่า การฝึกสอนเป็นประสบการณ์สำคัญที่จำเป็นอย่างยิ่งในหลักสูตรวิชาการศึกษา เพราะนักเรียนครูจะได้มีโอกาสทดลองนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ในการปฏิบัติในการแก้ปัญหาในการสอน ซึ่งนักเรียนจะต้องไปเผชิญในชีวิตจริงเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
2. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้พฤติกรรมกรรมการสอน เกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนฝึกสอน
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการสอน เกี่ยวกับการควบคุมวินัยของนักศึกษาฝึกสอน เมื่อแยกตามระดับการศึกษา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, วิชาที่สอน, ทักษะคิดต่ออาชีพครู, น้ำใจของความเป็นครู และปัญหาทางค่านิยมส่วนตัว
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ของนักศึกษาฝึกสอน เมื่อแยกตามระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาที่สอน ทักษะคิดต่ออาชีพครู น้ำใจของความเป็นครู และปัญหาทางค่านิยมส่วนตัว

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้านี้ทำให้ได้เครื่องมือสำหรับวัดพฤติกรรมกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนิเทศการฝึกสอน
2. การศึกษาค้นคว้านี้จะเป็นเครื่องกระตุ้น ให้นักศึกษาฝึกสอนได้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมกรรมการสอน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปลูกฝังพฤติกรรมกรรมการสอนให้แก่ผู้ที่จะเป็นครูต่อไป
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าฝึกหัดครู ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมกรรมการสอนให้เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางการนิเทศการฝึกสอนต่อไป

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จำกัดอยู่ในขอบเขตของประชากร กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักศึกษาฝึกสอนในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2518 ของวิทยาลัยครูจันทบุรี

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือกลุ่มของนักศึกษาฝึกสอนที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง มวลหมู่ประชากรข้างต้น จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาที่สอน และระดับการศึกษาได้ดังนี้

วิชาที่สอน	ระดับการศึกษา		รวม
	ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา	ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง	
คณิตศาสตร์	8	5	13
วิทยาศาสตร์	8	4	12
ภาษาไทย	9	5	14
สังคมศึกษา	9	6	15
รวม	34	20	54

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

- ระดับการศึกษา
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- วิชาที่สอน

- ทศนคติต่ออาชีพครู
- น้ำใจของความเป็นครู
- ปัญหาทางค่านิยมส่วนตัว

3.2 ตัวแปรตาม

- พฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย
- พฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการศึกษาค้นคว้า

1. พฤติกรรมการสอนของครู เป็นปรากฏการณ์ที่สังเกตได้ แต่ก็มีทางที่จะสามารถจัดระเบียบ หรือบอกลักษณะของตัวแปรต่าง ๆ ได้ (พจน์ สะเพียรชัย, 2517 : 1)
2. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นตัวอย่างเพียงพอ (Adequate Sample) ของพฤติกรรมทั้งหมดในห้องเรียน
3. พฤติกรรมที่น่ามาวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมการสอนที่เกิดขึ้นตามปกติ ไม่ใช่พฤติกรรมการสอนที่ผู้ถูกสังเกตเตรียมไว้ล่วงหน้า
4. การสังเกตพฤติกรรมการสอนนั้น ผู้สังเกตได้ฝึกฝนการสังเกตให้ได้ผลที่มีความเป็นปรนัยสูง ปราศจากความลำเอียง
5. พฤติกรรมการสอนของครูมีการจัดระบบ และคุณสมบัติซึ่งสามารถวิจัยค้นพบได้โดยอาศัยกฎเกณฑ์ และเหตุผลทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นไปตามหลัก ไอโซมอร์ฟิซึม (Isomorphism) (Guilford, 1954 : 6 - 7)

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

สมควร อดิพัทธ์ (2507 : 292 - 312) กล่าวว่า วินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคม ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ การมีระเบียบวินัยนี้อาจเกิดขึ้นจากเหตุ 2 ประการ คือ

1. เกิดจากการมีอำนาจภายนอกบังคับ เช่น นักเรียนไม่ทุจริต เพราะกลัวครูจับได้
2. เกิดจากการมีจิตใจรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไม่กระทำความผิดระเบียบวินัย เพราะบังคับใจตนเองได้

วินัยที่ต้องการฝึกอบรมขึ้นในนักเรียนนั้น เราต้องการแบบที่สองมากกว่าแบบที่หนึ่ง การที่จะฝึกเด็กให้เป็นคนมีวินัยไม่ใช่ของง่ายเลย ทั้งที่บ้านและโรงเรียนมีหน้าที่ช่วยกันในเรื่องนี้

คุณสมบัติสำคัญในการเสริมสร้างวินัย ข้อบกพร่องบางอย่างของครู จะทำให้เกิดความยุ่งยากทางวินัยขึ้น เช่น

1. การเข้มงวดกดขี่มากเกินไป มักทำให้เกิดปัญหาทางวินัย
2. การหย่อนมากเกินไป ก็ทำให้เสียวินัยได้
3. การทำสิ่ง ๆ หย่อน ๆ ก็เป็นสิ่งสำคัญ จะทำให้เด็กเสียวินัยได้
4. การเลือกที่รักมักที่ชังของครู
5. การบังคับให้ทุกคนทำงานให้ได้ดั่งทำ ๆ กัน ในเวลาจำกัดเท่า ๆ กัน
6. การใช้แต่การดูถูกล่าว่ากล่าวอยู่ตลอดเวลาของครู
7. การขาดลักษณะมีความเคารพ และเชื่อมั่นในตนเองของครู

พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ครูมักใช้ในการแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน เป็นรายการพฤติกรรมของ คินนิ่งแฮม และรายการที่ดัดแปลงมาจาก แคมป์เบลล์ ที่ว่าด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ครูมักใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมนักเรียน และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย เป็นวิธีการที่ครูใช้เป็นส่วนมากแต่ไม่ใช่ทั้งหมด

รายการพฤติกรรมการควบคุมวินัยของคณิงแฮม และผู้ร่วมงาน

1. แสกกอ่านาจ (ฉันไม่ให้เธอทำ)
2. ชี้ให้เห็นผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ (ถ้าเธอทำอย่างนั้นจะเป็นอันตราย)
3. แสดงความรักคนที่ประพฤติดี (ฉันชอบเด็กที่ไม่ซุกซน ตั้งอกตั้งใจทำงาน)
4. จะไม่รักถ้าทำไม่ดี (ถ้าเธอขึ้นทำอย่างนั้น อย่ามาหาครูอีกเลย)
5. กล่าวชมเชยส่วนตัว (ฉันคิดว่าทำอย่างนั้นดี)
6. ใช้การขู่เข็ญ หรือขอร้อง
 - ก. ใช้เรื่องทางศีลธรรมมาอ้าง (เด็กก็ยอมไม่ทำอย่างนั้น)
 - ข. ใช้เรื่องผลมาอ้าง (เด็กโตแล้วเขาไม่ทำอย่างนั้น)
 - ค. ใช้เรื่องเพศมาอ้าง (ผู้หญิงเขาไม่ทำอย่างนั้นกันหรอก)
 - ง. ใช้อำนาจของพ่อแม่มาอ้าง (ถ้าทำอย่างนั้น ฉันจะฟ้องพ่อของเธอ)
 - จ. ใช้ผู้มีอำนาจเหนือมาอ้าง (ฉันจะส่งตัวเธอไปให้ครูใหญ่จัดการ)
 - ฉ. ใช้ฐานะสังคมมาอ้าง (เด็กอื่น ๆ เขาไม่ชอบเธอแน่ ถ้าเธอทำอย่างนั้น)
7. ใช้การเยาะเย้ยถากถาง (เป็นไง งามหน้าไหมละ)
8. กล่าวคำตักเตือน (ถ้าเธอทำอย่างนั้น ฉันจะลกระแนเธอ)
9. ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเสีย (ครูทำประหนึ่งว่าไม่มีนักเรียนคนนั้นอยู่ในห้องนั้น)
10. กระทำโทษโดยตรง (แยกนักเรียนคนนั้นออกไปไว้ที่แห่งหนึ่งเป็นพิเศษ)

ใช้การทำโทษให้เจ็บกาย)

11. ขอให้นักเรียนและคนอื่นในชั้นเดียวกัน ช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์ (เธอคิดว่าถ้าเป็นเธอ เธอจะทำอย่างนั้นไหม ?)
12. ขวนให้เห็นว่าเป็นของกินกระทำ (เรามาเล่นกันเถอะ สนุกดี)
13. ให้คำแนะนำ (ทำไมไม่ลองทำอย่างนี้ดูละ)
14. ทำให้เด็กมีงานทำอยู่ตลอดเวลา (เพื่อให้เด็กสนใจอยู่กับงานจะได้ไม่ซน)
15. เปลี่ยนอิริยาบถในการทำงาน (เพื่อมิให้เกิดเบื่อหน่ายที่ต้องทำอย่างเดียวกัน

ซ้ำ ๆ ซาก ๆ)

16. ชวนให้แก้ปัญหา (เราควรจะทำอะไรดี)
17. เสนอข้อเลือกต่าง ๆ ให้เด็กเลือกเอา (เราทำอย่างนี้ไม่ดีกว่าหรือ)
18. ชี้ให้นักเรียนสังเกตความก้าวหน้า และขบวนการในการทำงานของตนเอง (เราทำได้กี่ชิ้นากไหนแล้ว)
19. ครูแนะนำให้ไปใช้แหล่งวิทยาการให้เป็นประโยชน์ (เรื่องนี้ไปถามที่กรมอุทยานวิทยา คงจะตอบเราได้, ต้องไปดูในแผนที่)
20. ให้โอกาสได้ระบายความหนักอกหนักใจ (เป็นยังไง ทำทางไม่สบายใจเลยนี่ มีอะไรที่จะบอกครูบ้างไหม พูดไปเถอะไม่ต้องเกรงใจหรอก)
21. ให้นักเรียนช่วยกันสร้างกฎเกณฑ์วิธีปฏิบัติบางอย่าง (จะกล่าวปฏิเสธ แค่นี้มันนวล ให้ผู้ถูกปฏิเสธยังคงเป็นมิตรกับเรา จะทำอย่างไร)

รายการพฤติกรรมการควบคุมวินัยที่ดัดแปลงมาจากของแคมป์เบลล์

1. ใช้น้ำแข็งทางร่างกาย เช่น ตี หยิก จับศีรษะ โขก โตะ กระชากตัวให้หมุนไป หมุนมา ให้ยืนกางแขนคาบไม้บรรทัด
2. ใช้น้ำแข็งหรือห้ามการกระทำ เช่น ทุบเคาะอก พูดยาเยาะเย้ยด่าทอทาง บังคับให้ขอขมา เขียนชื่อประจาน ฐู่เชิญจะทำโทษ บังคับฐู่เชิญให้สวาทภาพ จ้องหน้า หยุกไม่สอนต่อ ให้ผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน
3. ให้ทำงานพิเศษนอกเวลา เช่น กักขังให้ทำงานซ้ำ ให้ไปทำงานอื่นที่ไม่เกี่ยวกับ บทเรียน ให้นักเรียนซ่อมแซมสิ่งที่เสียหายให้ด้ หรือซ่อมมาใช้
4. ให้ขาดจากสิทธิบางอย่าง เช่น ให้ไปนั่งอยู่ต่างหากจากเพื่อนฝูง ไล่ให้ออกจากห้องไป ปลดออกจากตำแหน่งหัวหน้า หรืออื่น ๆ ไม่ยอมให้ทำกิจกรรมบางอย่าง
5. เพิกเฉย มองเมิน ไม่แยแสเสีย
6. ขอร้องกันแต่โดยดี เช่น ให้เหตุผลให้เห็นแก่หมู่คณะ
7. ให้รางวัลโดยการให้เพื่อนนักเรียนยกย่อง

8. อธิบายและช่วยเหลือในการแก้ปัญหา เช่น แนะนำกิจกรรมที่อาจไปทำแทนได้
9. ให้สิทธิพิเศษ

เอนกกุล กริแสง (2517 : 177 - 179) กล่าวว่า ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมวินัย มีสาเหตุมาจากหลายประการ เป็นต้นว่า

1. เด็กเกิดความเบื่อหน่าย การให้เด็กทำกิจกรรมลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือ ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซ้ำแล้วซ้ำเล่า ย่อมทำให้เด็กเบื่อได้ง่าย
2. เด็กกลัวความผิดหวัง เด็กบางคนที่ประสบกับความล้มเหลวทางการเรียนเสมอ ๆ อาจจะไม่กล้าทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนต่อไป ครูจึงควรกำหนดระดับมาตรฐานการเรียนให้พอเหมาะกับความสามารถของเด็ก

3. เด็กอาจไม่ชอบครู เป็นการส่วนตัว ครูที่ไม่มีความแน่นอน ชอบพูดจากดาง ประชดประชัน ชอบใช้อำนาจ ย่อมทำให้เด็กไม่ชอบ และเกิดความไม่พอใจครู เป็นการส่วนตัวได้

การแก้ปัญหานี้ครูควรระลึกถึงความจริงข้อหนึ่งอยู่เสมอว่า เมื่อคนเราไม่สามารถสนองความต้องการของคนด้วยวิธีนี้ได้ เขาก็ยอมจะใช้วิธีการอย่างอื่นเพื่อให้บรรลุผลสมดังความต้องการ ครูจึงควรเข้าใจความต้องการที่แท้จริงของเด็ก เพื่อจะได้หาทางแก้ไข หรือให้ความช่วยเหลือได้ถูกต้อง

เมื่อเกิดความผิดทางวินัยขึ้น ครูจะต้องรีบดำเนินการแก้ไขทันทีไม่ควรปล่อยทิ้งไว้ เพราะนอกจากเด็กที่ทำผิดไม่มีโอกาสจะสำนึกตนแล้ว ยังเป็นช่องทางให้เด็กอื่นทำความผิดทางวินัยมากขึ้นอีก โดยทั่วไปครูมักใช้การทำโทษเป็นเครื่องมือในการแก้ไขความผิดทางวินัย นักการศึกษาสมัยใหม่มีความเห็นว่า การทำโทษให้ลดน้อยกว่าการให้รางวัล และอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้หลายอย่าง กล่าวคือ

1. การลงโทษอาจยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ต้องการได้ แต่ไม่ได้แนะนำว่าเด็กควรจะทำอย่างไร เป็นเหตุให้เด็กเกิดความวุ่นวายทางอารมณ์ขึ้น

2. การลงโทษมักจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากครูลงโทษด้วยอารมณ์ ซึ่งอาจจะนิพผลาหรือรุนแรงเกินไปได้

3. ผลของการลงโทษไม่คงทนถาวร จากการทดลองกับสัตว์ ปรากฏว่าสัตว์ที่ถูกทดลอง จะทำผิดซ้ำ ๆ อีก แม้ว่าจะถูกทำโทษก็ตาม

4. บางครั้งการลงโทษเป็นเหตุให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องซ้ำอีก

5. การลงโทษมีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนในชั้น เพราะทำให้เกิดความหวาดหวั่น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตอบคำถามของครู

6. การทำโทษอาจทำให้เด็กพยายามหาทางฝ่าฝืนวินัย หรือระเบียนข้อบังคับด้วยวิธีการอื่นต่อไปอีก

แม้ว่าการลงโทษจะมีผลเสียหลายอย่างดังกล่าวข้างต้น ในบางครั้งครูก็จำเป็นต้องใช้การลงโทษช่วยควบคุมพฤติกรรมของเด็กบ้าง เพราะการลงโทษมีส่วนช่วยยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง และมีส่วนช่วยบังคับให้เด็กทุกคนพยายามแสดงพฤติกรรมที่ดีงาม แต่ครูควรระลึกถึงข้อแนะนำในการลงโทษดังนี้

1. ควรใช้การลงโทษเป็นวิธีการขั้นสุดท้าย เมื่อการแก้ไขด้วยวิธีการอย่างอื่นไม่บังเกิดผล
2. ใช้การลงโทษเพื่อการแก้ไข ไม่ควรลงโทษเพื่อการข่มขู่เด็ก
3. ใช้วิธีลงโทษให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนแต่ละคน
4. ควรให้นักเรียนได้ทราบ และยอมรับความผิดของตนก่อนทำโทษทุกครั้ง
5. ใช้วิธีลงโทษที่เป็นการทำโทษจริง ๆ ไม่ควรให้เด็กรู้สึกว่าเป็นการเล่นละครตบตา
6. ให้นักเรียนรู้ว่าการกระทำของครูเป็นการลงโทษตามความผิด
7. ควรลงโทษเฉพาะในกรณีที่จงใจทำผิดเท่านั้น หากเด็กทำผิดโดยไม่ตั้งใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ครูควรแก้ไขในแบบอื่น
8. ลงโทษทันทีที่ทำผิด

9. การลงโทษควรให้เสร็จสิ้นในเวลาอันรวดเร็ว ไม่ควรทำโทษยืดเยื้อหลายครั้ง

หลายคราว

10. ระงับอย่าให้เป็นการประจานเด็กต่อหน้าผู้อื่น
11. ในขณะที่ทำโทษไม่ควรกล่าวถึงความผิดครั้งก่อน ๆ ของเด็ก
12. ลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด
13. ไม่ควรลงโทษนักเรียนทั้งชั้นเนื่องจากมีผู้ทำความผิดบางคน
14. ไม่ควรใช้วิธีทุบตีเป็นการทำโทษ
15. ไม่ควรลงโทษเด็กด้วยความโกรธหรือเพื่อประชดผู้อื่น
16. เมื่อไ้ลงโทษแล้วก็ควรให้หมดเรื่องแค่เพียงเท่านั้น

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2515 : 113) ได้รายงานผลการวิจัยของศูนย์อินโนเทค (INNOTECH CENTER) เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนระดับประถม และมัธยม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นครูระดับประถม และมัธยม จากกลุ่มประเทศซีมีโอ (SEAMEO) ซึ่งประกอบด้วย อินโดนีเซีย เขมร ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย โดยใช้ครูโรงเรียนระดับประถมและมัธยม ทั้งโรงเรียนในเมือง และชนบท ครูโรงเรียนประถม 70 โรงเรียน เลือกมาประเทศละ 10 โรงเรียน ยกเว้นลาว มี 6 โรงเรียน และเขมร มี 4 โรงเรียน ใช้ผู้ตอบแบบทดสอบโรงเรียนละ 3 คน สำหรับมัธยมซึ่งมี 70 โรงเรียนเช่นกัน แต่ใช้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 6 คน พบปัญหาดังนี้

ประเด็น	มัธยม
1. พฤติกรรมก้าวร้าวค่อนักเรียน โรงเรียน และสมบัติของโรงเรียน 2. การรบกวนชั้นขณะสอน 3. ขัดคำสั่งและระเบียบของโรงเรียน 4. ไม่สนใจการเรียน 5. การลักขโมย 6. เรียนหนังสือไม่ดี 7. หนีโรงเรียน 8. ไม่สุภาพ ไม่เคารพครู 9. ไม่ทำการบ้านตามที่ครูสั่ง 10. ขัดแย้งกับครู 11. ทุจริตเวลาสอบ 12. พูดยาหยาบคาย 13. อุบัติเหตุ 14. ทั้งครูและนักเรียนมาโรงเรียนสาย 15. สุขภาพไม่สมบูรณ์ 16. ผู้ปกครองค่าโรงเรียนและครู 17. ครูและนักเรียนลืมนำวัสดุ อุปกรณ์สำคัญ มาใช้ในการเรียนการสอน	1. รบกวนชั้นขณะทำการสอน 2. ขัดคำสั่งและระเบียบของโรงเรียน 3. ไม่สนใจการเรียน 4. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวค่อนักเรียน โรงเรียน และสมบัติของโรงเรียน 5. การเรียนหนังสือไม่ดี 6. หนีโรงเรียน 7. ไม่ทำการบ้าน 8. ทุจริตเวลาสอบ 9. ไม่สุภาพ ไม่เคารพนับถือครู 10. การลักขโมย 11. ขัดแย้งกับครู 12. พูดยาหยาบคาย 13. พุกปด 14. สุขภาพไม่สมบูรณ์ 15. ความไม่ร่วมมือกันระหว่างคณะครู 16. ผู้ปกครองค่าโรงเรียนและครู 17. ครูลืมเอาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นมาโรงเรียน

สำหรับประเทศไทยนั้น ปัญหาที่พบบ่อยในระดับประถมคือ

1. เด็กแสดงความไม่สุภาพ ไม่เคารพครู
2. หนีโรงเรียน
3. เรียนหนังสือไม่ดี
4. รบกวนชั้นขณะสอน
5. ผ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
6. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว

ชั้นระดับมัธยม ปัญหาที่พบบ่อย ๆ คือ

1. ผ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
2. ไม่สนใจการเรียน
3. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว
4. เรียนหนังสือไม่ดี
5. ไม่สุภาพ ไม่เคารพครู
6. การรบกวนชั้นขณะสอน
7. หนีโรงเรียน

จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอน ครูมักจะประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายดังกล่าวนั้นจะเป็นผลต่อการควบคุมวินัยในชั้นเรียนด้วย สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2515 : 114) ได้เขียนสรุปการควบคุมวินัยของครูในกลุ่มประเทศซีมีโอ (SEA-EO) ว่า เมื่อครูพบกับปัญหาก็จะใช้วิธีการควบคุมวินัยต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. การลงโทษ เช่น ตู๋ค่า ดี ขู่ว่างานครูใหญ่ หักคะแนน กักบริเวณ ไล่ออกนอกชั้นเรียน เป็นต้น

② ให้ความช่วยเหลือและสนใจเป็นรายบุคคล เช่น ช่วยเหลือนักเรียนในการเรียน การแก้ปัญหา เป็นต้น

3. ให้คำแนะนำ คำอธิบาย เช่น การให้คำแนะนำเกี่ยวกับความประพฤติ
ที่เหมาะสม

4. ไม่สนใจปัญหา เช่น เวลาครูโกรธก็เดินออกจากห้องเรียนเสีย

5. การศึกษาเป็นรายกรณี

6. โยนปัญหาไปให้ผู้อื่นแก้ เช่น ให้นักเรียนแก้ปัญหาลอง โยนปัญหาไปให้ครูใหญ่
หรือผู้อื่น ๆ แก้

7. ร่วมมือกับครูหรือผู้อื่นในการแก้ปัญหาลอง เช่น ร่วมมือกับนักเรียนในการแก้ปัญหาลอง
เป็นต้น

2. พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

การส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนมีบทบาทสำคัญทางการเรียน นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริม
ก็จะทำงานด้วยความตั้งใจ กระฉับกระว้าง มองเห็นจุดหมาย ครูที่สามารถ
ทำให้การส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนเกิดขึ้น ถือว่าทำงานสำเร็จไปครึ่งหนึ่งแล้ว ครูและ
นักการศึกษาได้นำเครื่องล่อชนิดต่าง ๆ มาใช้ เครื่องล่อที่ใช้กันมากที่สุดได้แก่

1. การให้รางวัล ซึ่งหมายถึงการให้ของเป็นสินน้ำใจ หรือให้คำชมเชย
ให้สิทธิบางอย่าง และให้เกียรติยศเป็นพิเศษ

2. การลงโทษ มีวิธีการอยู่หลายอย่าง เช่น การเขียนตึก, การกักขัง,
การตัดสิทธิบางอย่าง และการให้ทำงานเพิ่ม เป็นต้น

3. การแข่งขัน การแข่งขันใช้เป็นเครื่องล่อได้ เพราะเด็กทุกคนมีความต้องการ
จะเป็นคนเด่นในสังคม

4. ความสำเร็จในการทำงาน เด็ก ๆ ทุกคนย่อมต้องการที่จะทำงานให้สำเร็จ
ความรู้สึกที่ได้รับจากความสำเร็จจะสนองความต้องการทางสังคมของเด็กได้

5. ความนิยมชมชอบจากผู้อื่น เด็กทุกคนต้องการให้คนอื่นนิยมชมชอบ หรือนับถือ
ตนในแง่หนึ่ง เด็กจะพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้เพื่อนนับถือ

สุโท เจริญสุข (2503) ได้กล่าวถึงกลวิธีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการรู้งใจดังนี้

1. ทำให้เกิดความสนใจ
2. ให้อีกโอกาสแสดงหรือใช้สิ่งที่เรียนให้เป็นประโยชน์
3. ใ้มีการเข้าใจจริง
4. ใ้รู้ความก้าวหน้าของตน
5. ใ้ได้พบปะเพื่อประโยชน์ต่อสังคม คนอื่น
6. ใ้มีการอยากเรียนรู้
7. ใ้มีความรักใคร่
8. ใ้มีการยกย่องชมเชย
9. ใ้วิจารณ์หรือคำเหน็ดเคียน
10. ใ้มีการแข่งขัน
11. ใ้มีการร่วมมือ
12. ใ้ให้สิทธิพิเศษ
13. ใ้ความเห็นอกเห็นใจ
14. ใ้มีความรู้สึกปลอดภัย
15. ใ้ให้กลัว
16. ใ้ให้โทษ กักขัง ฝืนตน

สมควร อภัยพันธุ์ (2507 : 37 - 39) กล่าวว่า ทักษะอันหนึ่ง เกี่ยวกับการเรียนรู้คือการยึดหลักเรื่องการเรียนรู้เป็นผลมาจาก "รางวัล หรือการทำโทษ" ตามทฤษฎีนี้เชื่อว่า ถ้าการกระทำอะไร อากการตอบสนองของคนเราได้รับรางวัลเป็นการตอบแทน คนเราจะจดจำการกระทำหรือตอบสนองนั้นไว้ไว้ในโอกาสต่อไป แต่ถ้ากระทำไปแล้วได้รับโทษ คนเราจะเปลี่ยนแปลงอากการตอบสนองไปเป็นแบบอื่น ทฤษฎีนี้จึงกล่าวเป็นที่รู้กันว่า เป็นทฤษฎีของการให้แรงเสริมทางการเรียน ซึ่งก็เป็นตัวการสำคัญในการทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างหนึ่งขึ้นเหมือนกัน แต่ทฤษฎีการให้รางวัล และการทำโทษนั้นก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ กันต่อไป

1. การทำโทษทำให้เกิดนิสัยไม่คิดปรับปรุงแก้ไข ไม่กล้าคิดไม่กล้ากระทำอะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ กวาทักได้เคยมีผู้คิดหามาก่อน เพราะกลัวว่าถ้าลงคิดลงทำอะไรใหม่ ๆ ไปแล้วจะถูกลงโทษ

2. รางวัลหรือการลงโทษที่ครูนำมาใช้กับเด็กนักเรียนนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของผลที่ได้รับจากการกระทำอย่างอื่น ๆ อีกมาก และมีความสำคัญอันทรงอิทธิพลต่อการกระทำในโอกาสต่อมาเป็นอย่างมากทีเดียว ผลที่ได้รับอื่น ๆ นอกเหนือไปจากรางวัล และการทำโทษของผู้นั้นมี เช่น ความประทับใจที่ได้ทำอะไรแล้วสำเร็จ (หรือล้มเหลว) ปฏิบัติวิทยาการยินดียินร้ายในหมู่เพื่อน ๆ บางทีมีอิทธิพลต่อการกระทำของคนเรามากกว่ารางวัล และการลงโทษด้วยซ้ำไป

3. สิ่งที่สำคัญของการจะให้ป็นรางวัลสำหรับเด็กนักเรียนนั้น บางทีกลายเป็นสิ่งที่ทำให้ความไม่สบายใจแก่นักเรียน และสิ่งสำคัญของการให้เป็นการทำโทษกลับเป็นสิ่งที่นักเรียนชอบไปก็มี

4. กาคติเตียนของครู จะบอกกับนักเรียนว่าควรกระทำอย่างอื่นไม่ใช่อย่างที่ทำมา แต่เขาได้ช่วยให้นักเรียนมีวิธีการที่จะหาวิธีทำที่ถูกไป

จิตรา วสุวานิช (2516 : 88 - 91) ได้กล่าวถึง การชมเชย และการตำหนิว่าเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนชนิดหนึ่ง การชมเชยถือว่าเป็นการให้รางวัลอย่างหนึ่ง ในขณะที่การตำหนิถือว่าเป็นการลงโทษ

การชมเชยเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างเปิดเผย แต่การตำหนิควรจะทำเป็นการส่วนตัว การชมเชยเด็กที่เรียนอ่อน เมื่อเขาสามารถทำงานบางอย่างได้ดี จะเป็นสิ่งที่ช่วยจูงใจ และให้กำลังใจเด็กที่จะพยายามยิ่งขึ้น แต่การตำหนิเด็กที่เรียนอ่อนนั้น ส่วนมากมักจะทำให้เด็กรู้สึกเกิดความท้อถอย และสร้างปมค้อยให้แก่เด็ก แต่สำหรับเด็กที่เรียนดีแล้ว ถ้าครูตำหนิในสิ่งที่เขามีความผิดพลาดจริง ๆ แล้วเด็กจะเกิดความพยายามที่จะแก้ตัว และมีความพยายามทำได้ดีขึ้น

จากการวิจัยทางด้านการชมเชยและการตำหนิ ส่วนใหญ่จะได้ออกมาดังนี้คือ

1. การใช้วิธีคำติ เพื่อที่จะจูงใจในการเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยได้ผล

เหมือนการชมเชย

2. การชมเชยและการคำหนียังดีกว่าการเพิกเฉยของครู เพราะทำให้เด็กนักเรียนมีความรู้สึกรู้ว่าครูไม่ได้มีความสนใจในตัวนักเรียนเลย ทำให้เด็กนักเรียนเกิดความน้อยใจและไม่ตั้งใจเรียนในที่สุด

3. การไม่รู้จักใช้คำชมเชยและคำคำหนิให้เหมาะสมกับโอกาส และบุคลิกลักษณะของเด็ก จะทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี

4. ครูจะต้องตั้งใจให้แน่วแน่ ว่าจะใช้การชมเชยหรือการคำหนิกับครูจะหาไป เพื่อความต้องการใหญ่โตของนักเรียนหรือไม่

การให้รางวัลและการลงโทษก็ถือว่าเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนชนิดหนึ่ง เพราะการให้รางวัลจะช่วยให้นักเรียนมีความตั้งใจ มีความทะเยอทะยานที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะตามหลักการเรียนรู้ของกลุ่ม Connectionism จะเห็นว่ามีผลสำคัญมากสำหรับการควบคุมพฤติกรรม

สำหรับการลงโทษนั้น Skinner ได้ทำการทดลองต่าง ๆ เกี่ยวกับแรงจูงใจและอิทธิพลของการลงโทษ ซึ่งเขากล่าวว่า

1. การลงโทษนั้นจะทำให้เกิดผลดีกับงานที่พฤติกรรมที่ไม่ต้องการเกิดขึ้น เพราะการลงโทษจะช่วยให้นักเรียนนั้นหยุดชะงัก หรือยับยั้งไว้ได้ แต่ถ้ามองระยะไว้นานหลังจากกระทำผิดแล้ว การลงโทษจะไม่มีผล

2. ครูจะต้องลงโทษทุกครั้งที่มีการกระทำผิดแบบเดียวกันเกิดขึ้น ไม่ควรมีข้อยกเว้นสำหรับเด็กบางประเภท เพราะจะทำให้การลงโทษนั้นไม่เป็นผล

3. ครูจะต้องทำการลงโทษด้วยเจตนาที่จะแก้ไขพฤติกรรมของเด็กจริง ๆ ไม่ควรใช้อารมณ์โกรธมาเกี่ยวข้อง

4. เมื่อลงโทษแล้วต้องอธิบายให้เด็กเข้าใจว่า ควรประพฤติแบบใดต่อไป จะต้องทำให้เด็กและเข้าใจได้ว่าตนมีความผิดจึงถูกลงโทษ และต้องแก้ไขความประพฤติของตนเสีย จึงจะไม่ถูกลงโทษในคราวต่อไป

ใน ค.ศ. 1930 โพลแมน และฮอนซิก (เวนกกุล กรีแสง, 2517 : 150) ได้ทดลองเรื่องการเรียนรู้ของหนู โดยแบ่งหนูออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกให้อาหารเป็นแรงเสริม กำลังตลอดเวลา กลุ่มที่สองไม่ให้แรงเสริมกำลังเลย กลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มทดลองในระยะ 10 วันแรกไม่ให้แรงเสริมกำลังเลย แต่จะเริ่มให้แรงเสริมกำลังในวันที่ 11 ของการทดลอง ผลการเรียนรู้ของหนู ทั้ง 3 กลุ่มนี้ ปรากฏผลดังนี้ หนูกลุ่มแรกซึ่งได้แรงเสริมกำลังตลอดเวลาจะเรียนรู้ดีกว่าหนูกลุ่มที่สอง ที่ไม่ได้รับแรงเสริมกำลังเลย ส่วนหนูกลุ่มที่สามซึ่งเป็นกลุ่มทดลองนั้น ในระยะแรกการเรียนรู้ก็ยังไม่ทันองเดียวกับหนูกลุ่มที่สอง คือเกิดการเรียนรู้บ้างแต่เพียงเล็กน้อย แต่เมื่อเริ่มให้แรงเสริมกำลัง ในวันที่ 11 ของการทดลองก็ปรากฏว่า ในวันที่ 12 ของการทดลอง หนูกลุ่มนี้สามารถเรียนรู้ได้มากเท่า ๆ กับหนูกลุ่มแรก ซึ่งได้รับแรงเสริมกำลังตั้งแต่การทดลอง แสดงว่าแรงเสริมกำลัง มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

ในปี ค.ศ. 1928 เอลเลียอท์ (นาทรีชัย จันทรหอม, 2505 : 3) ได้ทำการทดลองกับหนู เพื่อสนับสนุนว่า การเรียนรู้ต้องประกอบด้วยการสนใจอย่างมาก เมื่อผู้เรียน มีแรงสนใจมาก กิจกรรมต่าง ๆ ของเขาก็จะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ความผิดพลาดต่าง ๆ ก็จะลดจำนวน ความถี่และอัตราส่วนลง เพื่อเทียบกับกิจกรรมทั้งหมด ซึ่งในที่สุดก็จะนำไปสู่การเรียนรู้

เพจ (Page, 1958 : 173 - 181) ได้ศึกษาเพื่อค้นหาผลของการวิจารณ์ของครู บนกระดาษทดสอบที่ส่งกลับมา โดยที่ $\frac{1}{3}$ ของกระดาษคำตอบที่ส่งกลับมาไม่มีการวิจารณ์, $\frac{1}{3}$ จะวิจารณ์เจาะจง กรณีที่สอบได้ และอีก $\frac{1}{3}$ จะวิจารณ์อย่างอิสระทั่วไป ผลของการทดสอบครั้งต่อมา การวิจารณ์นักเรียนน้อยลง ผลพบว่า นักเรียนที่ถูกวิจารณ์อย่างอิสระ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะดีกว่าที่ถูกวิจารณ์เจาะจง และทั้ง 2 วิธี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการไม่วิจารณ์

จากการค้นคว้าของ แมคเคชี (Mc. Keachie, 1967 : 6 - 8) ในเรื่อง ผลของการสนใจที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ในวิทยาลัย ได้ประเมินผลเกี่ยวกับปัจจัย 4 ประการ ในเรื่อง การสนใจของครู ซึ่งได้แก่ ผลสัมฤทธิ์, ความเป็นกันเอง, การเป็นระเบียบ และการทดสอบกับการสนองกลับ สำหรับการสนใจที่นำไปใช้ได้นั้น ปรากฏว่า มีคุณค่าต่อคะแนนของนักเรียนในวิชา จิตวิทยา

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบสังเกตพฤติกรรมการเล่น และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุดมุ่งหมายสูงสุดของโครงการฝึกหัดครู คือ เพื่อฝึกทักษะให้ครูสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สื่อกองกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งจะประเมินประสิทธิภาพของโครงการฝึกหัดครูได้จากคุณภาพของครู ส่วนจุดมุ่งหมายระดับกลางคือ เพื่อให้ครูสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ไปตามทิศทางที่กำหนดให้ได้ ดังนั้นการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของครู และการฝึกหัดครู ได้แก่นักการศึกษาหลายท่านพยายามสร้าง เครื่องมือสำหรับสังเกตพฤติกรรม และวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนภายในห้องเรียน เพื่อสำรวจว่าควรจัดประสบการณ์อย่างไรจึงจะช่วยให้การสอนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

การสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรม จะช่วยให้ทราบประสิทธิภาพการสอนของครู พิจารณาโดยยึดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ไปตามทิศทางที่กำหนดให้เป็นเกณฑ์ และเชื่อว่าผู้ประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขา ตลอดจนศึกษานิเทศก์ที่ได้รับการฝึกฝนโดยเฉพาะสามารถช่วยครูให้ประสบผลสำเร็จในการสอนได้ (Gage, 1970 : 248 - 249)

การสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียนเกิดขึ้นจากรากฐานความคิดที่ว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นสามารถรับรู้ในรูปของเหตุการณ์ที่ปรากฏต่อเนื่องกัน และเหตุการณ์ในช่วงสั้น ๆ (Flander, 1970 : 1) ครูประจำการ นักเรียนฝึกหัดครู และผู้ประสบการณ์ในการสอนจะสามารถจำแนกวิเคราะห์พฤติกรรมของตนได้

ระเบียบวิธีสังเกตพฤติกรรมการสอนเริ่มใช้มาประมาณ 30 ปี (Gage, 1970:6) ในต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยกันแพร่หลายมาก ระเบียบวิธีสังเกตจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ชนิดคือ แบบ Sign System และ Category System (Murray, 1970 : 3)

1. Sign System ประกอบด้วยลำดับพฤติกรรมซึ่งผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏโดยไม่คำนึงถึงเวลา ตัวอย่างได้แก่ The Florida taxonomy of cognitive Behavior. (FTCB)

2. Category System เป็นระบบที่จำแนกพฤติกรรมออกเป็นประเภท
ใช้หมายเลข หรือสัญลักษณ์แทน บันทึกพฤติกรรมในช่วงเวลาจำกัด ตัวอย่างได้แก่ระเบียบวิธีสังเกต
และวิเคราะห์พฤติกรรมของแกลนเคอร์ และระบบที่ปรับปรุงมาจากของแฟลนเคอร์

โทมัส (Thomas) และคณะ เป็นกลุ่มแรกที่ได้อธิบายถึงระบบแบบแผน
เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ภายในห้องเรียน (Parakh, 1960 : 285) จากนั้นผู้ศึกษากลับมาเป็นลำดับ
คือ แอนเดอร์สัน (Anderson) เลวิน (Lewin) กับคูวบ และวิทอลล์ (Withall)
ผู้ศึกษาค้นคว้าเหล่านี้ได้มีส่วนสำคัญในทางจิตวิทยาสังคมมาใช้อธิบายพฤติกรรมของครู ซึ่งพฤติกรรมของ
ครูมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อบรรยากาศในห้องเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และทัศนคติ
ของผู้เรียน

ในปี ค.ศ. 1960 เนค เอ แฟลนเคอร์ ได้สร้างเครื่องมือสำหรับวิเคราะห์
พฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน โดยคัดแปลงมาจากเครื่องมือสำหรับบันทึกพฤติกรรมภายในชั้นเรียน
ของ วิทอลล์ (Withall) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ไม่ได้กล่าวถึงพฤติกรรมส่วนที่เป็นของ เด็กนักเรียน
เขาไวเลย แฟลนเคอร์ ได้จัดลำดับพฤติกรรมการเรียนการสอนเสียใหม่ และเพิ่มพฤติกรรมส่วน
ที่เป็นของนักเรียนเข้าไปด้วย กลายเป็นพฤติกรรมของครูกับนักเรียนที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียน
จึง เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์มาก

แฟลนเคอร์ (Flander) อธิบายพฤติกรรมของครูโดยจัดประเภทเป็นพฤติกรรม
ทางตรง (Directness) พฤติกรรมทางอ้อม (Indirectness) และพฤติกรรมยืดหยุ่น
(Flexibility) และเขาได้ศึกษาลักษณะของปฏิสัมพันธ์ทางภาษาที่ครูและนักเรียนใช้ในระหว่าง
การเรียนการสอน ซึ่งในการศึกษาดังกล่าว เขาแบ่งพฤติกรรมที่จะสังเกตออกเป็น 10 กลุ่ม
ดังนี้

1. คุ้ยขอบรับหรือเข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน (Accepts Feeling)
2. คุ้ยยกย่องชมเชยหรือสนับสนุนผู้เรียน (Praises or Encourages)
3. คุ้ยขอบรับหรือใช้ความคิดของผู้เรียน (Accepts or Use Idea of Student)

4. ครูเป็นผู้ถาม (Ask Questions)
5. ครูบรรยาย (Lectures)
6. ครูสั่งการหรือชี้วิธีการ (Give Directions)
7. ครูวิจารณ์ และชี้ตนเองเป็นผู้ตัดสิน (Criticizes and Justifies Authority)

8. ผู้เรียนพูดหรือตอบ (Student Talk - Response)
9. ผู้เรียนเป็นผู้เริ่มบทพูด (Student Talk - Initiation)
10. บรรยากาศในห้องเรียน เงียบหรือสับสน (Silence)

ฮอธ (Hough, 1964) ได้สร้างเครื่องวัดระบบ The Observational System for Instructional Analysis มี 16 กลุ่ม ได้แบ่งย่อยพฤติกรรมของครูละเอียดขึ้น เช่น การชี้แนะ การวิพากษ์วิจารณ์ การไม่ยอมรับความคิดเห็นนักเรียน

โอเบอร์ (Ober, 1971 : 38) ได้ปรับปรุง The Reciprocal Category System (RCS) มาจาก Categories of Interaction Analysis ของ แฟลนเดอร์ เป็นระเบียบวิธีสังเกตประเภท Category System จำแนกพฤติกรรมของครูและนักเรียนออกเป็น 19 ประเภท โดยแบ่งออกเป็นคู่ ๆ คู่หนึ่ง ๆ เป็นพฤติกรรมอย่างเดียวกัน ใช้หมายเลขต่างกัน กำกับพฤติกรรมของครูและนักเรียน รวมทั้งพฤติกรรมแผนกวางเงียบ หรือภาวะสับสน ยิ่งยากใจ

อนิกอน และอลิซาเบท (สาคร นิธิวิทย์, 2516 : 62) ได้สร้างเครื่องมือศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เรียกว่า Verbal Interaction Categories System (VICS) ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ประเภทคือ

1. ครูพูดริเริ่ม (Teacher initiated Talk)
2. ครูตอบสนอง (Teacher response)
3. นักเรียนตอบสนอง (Pupil response)
4. นักเรียนพูดริเริ่ม (Pupil initiated Talk)
5. พฤติกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เข้าใน 4 ประเภทดังกล่าว เช่น กว้างเงียบ

ในปี ค.ศ. 1966 ศูนย์วิจัย และพัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

(Stanford Center for Research and Development in Teaching) เริ่มศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการสอนของครู โดยใช้ The Stanford Teacher Competence Appraisal Guide เป็นเครื่องมือ โครงการนี้ชื่อว่า Appraisal Guide Revision ภายหลังเปลี่ยนเป็น A Taxonomy of Teaching Behavior โดยปรับปรุงเครื่องมือเพื่ออธิบายพฤติกรรมในห้องเรียนได้อย่างกว้างขวาง เครื่องมือนี้ประกอบด้วยข้อความที่กล่าวถึงพฤติกรรมการสอน ซึ่งสามารถจัดลำดับได้ (Ratable) หรือนับจำนวนความถี่ได้ หรือทำได้ถึงสองวิธี จากการทดลองใช้โดยอาจารย์ในเขตพื้นที่ประถมศึกษาทางวิชาครู จำนวน 18 คน เป็นผู้สังเกตตัดสิน จัดกลุ่มข้อความ 195 ข้อความ ซึ่งเลือกมาอย่างสุ่มตามระดับชั้น ทุกคนมีอิสระในการตัดสินใจ ผลปรากฏว่าอาจารย์ในเขตพื้นที่ดังกล่าวจัดเป็น 15 - 20 กลุ่ม ต่อมาเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนพยายามปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง จนจัดเป็นกลุ่มได้ 19 กลุ่ม

การช และเอสตราบรูก (Karch and Estrabrook, 1956) ได้ทำการวิเคราะห์อาชีพครู ผลปรากฏว่าคุณสมบัติที่ดีของครูมี 5 ด้านคือ ทางด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ทางด้านการสอน ด้านศีลธรรมจรรยา คุณสมบัติเฉพาะตัว และลักษณะหาทาง สำหรับในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนั้น ครูที่คำนึงถึงและพยายามที่จะเข้าใจปัญหาของนักเรียน ตอบปัญหาทุกปัญหา อย่าให้เรื่องส่วนตัวมาบดบังทัศนคติที่มีต่อนักเรียน พยายามควบคุมอารมณ์ ใจคอหนักแน่น อย่าสนใจนักเรียนเพียงคนเดียวคนหนึ่ง อย่าสนิทสนมกับนักเรียนมากเกินไป อย่าทำให้นักเรียนอับอาย ชมเชยนักเรียนเมื่อทำงานโดยลุล่วงหนา จะต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน จะต้องตัดสินใจและลงโทษอย่างมีเหตุผล ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับของ วิทตี (Witty, 1947 : 662 - 668) เขาได้ให้นักเรียนชั้น 2 - 12 จำนวน 1,200 คน เรียงความเรื่อง "ครูที่ช่วยฉันมากที่สุด" แล้วรวบรวมคุณสมบัติที่กล่าวไว้ว่า ครูที่ดีจะต้องมีลักษณะดังนี้ ให้ความร่วมมือ มีความกรุณา และเอาใจใส่ต่อทุกคน มีความอดทน ยุติธรรม มีความรอบรู้ทั่วถึง เป็นบุคคลิกภาพ และมารยาทดี สนใจในปัญหาและความเดือดร้อนของนักเรียน ชมเชยยกย่องให้รางวัลนักเรียน มีความสามารถพิเศษในการสอนแต่ละวิชา

๒. ✓ คิมมิงค์กี คำแถม (2518 : 55 - 59) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการถามตอบ และด้านทักษะทั่วไปของอาจารย์คณิตศาสตร์ ที่ทำการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 3 ระดับ (ระดับมหาวิทยาลัย, ระดับมัธยม และระดับประถม) จำนวน 21 คน เป็นชาย 8 คน หญิง 13 คน พบว่าอาจารย์คณิตศาสตร์ที่สอนในระดับต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านทักษะทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของพฤติกรรมการสอนด้านการถามตอบของอาจารย์คณิตศาสตร์ทั้ง 3 ระดับ และไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของพฤติกรรมการสอนทั้งสองด้านนี้ ระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง แต่พบว่า พฤติกรรมการสอนสองด้านนี้มีความสัมพันธ์กันเป็นเส้นตรงในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2518) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมของครูและนักเรียน ในชั้นที่สอนวิชาสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ตัวอย่างประชากร ที่เป็นครู 120 คน มีนักเรียน 120 ห้องเรียน ในโรงเรียน 30 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนราษฎร์ 9 โรง โรงเรียนเทศบาล 10 โรง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา 5 โรง และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 6 โรง พบว่า พฤติกรรมการเรียนการสอนของครู และนักเรียนในชั้นที่มีครูผู้สอนต่าง ๆ กัน (ไม่มีวุฒิ ป. หรือต่ำกว่า, ป.กศ. หรือ ป.ป. หรือเทียบเท่า, ป.กศ.สูง หรือ ป.ม. หรือเทียบเท่า และปริญญา) มีลักษณะการตั้งคำถามของครู การใช้สิทธิพลทางตรงของครู และการใช้เวลาพูดของครู เมื่อ เปรียบเทียบกับการใช้เวลาพูดของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คิมเมล (Kimmel, 1965 : 5765 - 5766) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ ของนักศึกษาฝึกสอน โดยให้นักศึกษาฝึกสอนของวิทยาลัยเทคนิคเท็กซัส ซึ่งฝึกสอนในระหว่าง ภาคฤดูร้อน ปี 1964 ผลปรากฏว่านักศึกษาที่ได้คะแนนการฝึกสอนสูงต้องมีความรู้ในวิชาการดี เข้าใจจุดมุ่งหมายของการสอน ตั้งใจสอน และใช้วิธีสอนสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักเรียน และ ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่ตามมาสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการสอนได้

บรูโน (Bruno, 1970 : 660 - ๕) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกรดสะสมเฉลี่ย กับความสำเร็จในการฝึกสอน ซึ่งกระทำกับนิสิตฝึกสอน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า เกรดสะสมเฉลี่ย มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสำเร็จในการฝึกสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประเสริฐ จริยานุกุล (2515 : 41 - 42) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของนักเรียน ฝึกสอน โดยใช้วิธีสังเกตระบบ The Reciprocal Category system กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนฝึกสอนระดับประถมศึกษา ของวิทยาลัยครูนครราชสีมา จำนวน 20 คน ซึ่งสอนวิชา วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษา 3 และ 4 พบว่า นักเรียนฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมการสอนแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนฝึกสอน มีพฤติกรรมการสอนในด้านการบรรยาย และการอธิบายมากกว่าพฤติกรรมด้านอื่น ๆ

ละออง การุณยะวิช (2512 : 128) ได้ศึกษาความสำเร็จในการเรียนวิชาเอกกับ ความสำเร็จในการฝึกสอน ของนิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษ ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสามมิตร์ ปี 2511 พบว่า นิสิตที่เรียนได้ผลดีในวิชาเอกจะพบกับความสำเร็จในการฝึกสอน มีความเชื่อมั่น ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรณวิภา ทองงอก (2517 : 56) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิต ชั้นปีที่ 4 ที่เคยทำการฝึกสอนในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2516 จำนวน 310 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการสอนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการ เรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ปริยา พิพัฒน์นันท (2514) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการ เรียน การปรับตัว ความตั้งใจ ระบายความมุ่งหวัง และความวิตกกังวลในการฝึกสอน กับผลสัมฤทธิ์ ในการฝึกสอนของนักเรียนฝึกหัดครูส่วนกลาง พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิง ผลสัมฤทธิ์ ในการเรียน การปรับตัวในการฝึกสอน มีความสัมพันธ์กันเป็นบวกกับเกณฑ์ คือผลสัมฤทธิ์ ในการฝึกสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จิตรนาถ กิรติเสวี (2516) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความป็นน้ำใจของครู ความรู้สึกกับนิคชอบ พฤติกรรมการเป็นผู้นำ แรงจูงใจไปสัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการฝึกสอน ของนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูสงขลา พบว่า ความป็นน้ำใจของครู มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะกลุ่ม นักเรียนหญิง และนักเรียนที่ป็นน้ำใจของครูสูง และต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการฝึกสอน แตกต่างกันอย่าง ป็นนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในเรื่อง เกี่ยวกับปัญหาทาง ค่านิยมส่วนตัวนั้น ในประเทศไทยได้มีการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสภาพทางครอบครัว ในระดับการศึกษา ต่าง ๆ กัน แผนกวิจัยวิทยาลัยครูเพชรบุรี (2512) ได้ทำการสำรวจและวิจัยองค์ประกอบ และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูเพชรบุรี ปีการศึกษา 2512 พบว่า นักศึกษาที่ผูกครองป่รายไคสูงและการศึกษาสูง มีผลการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ผูกครอง มีรายไคต่ำ และการศึกษาค่ำ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ วัฒนา พุ่มเล็ก (2513 : 97) ก็ได้ ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง และต่ำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนสาธิตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษา 1 - 2 จำนวน 232 คน เป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง 116 คน นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ 116 คน พบว่า นิคของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีอาชีพรับราชการและค้าขายเป็นอันดับหนึ่ง และสองลำดับคัม มารดาของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงมีแนวโน้มที่จะทำงานนอกบ้านมากกว่ามารดาของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ นั่นคือครอบครัวที่มีลักษณะของการประกอบอาชีพแตกต่างกัน ย่อมสามารถสร้าง เสริมความสามารถทางการเรียนของนักเรียนได้แตกต่างกัน

บราว บุรณรัช (2518 : 53 - 57) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนตามการจูงใจ และคาปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูที่สอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูใช้พฤติกรรมการสอนทั้งสองด้านเป็นปรีมาณต่างกัน พฤติกรรมด้านจูงใจที่ครูใช้เป็นส่วนมากคือ ประเทพนาเทคนิคขบวนการและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มากไ้ และที่ใช้น้อยที่สุดคือ ประเทพยอมรับ

หรือคำนึงถึงความคิดเห็นของนักเรียน ส่วนปริมาณของพฤติกรรมการสอนด้านปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในทางวาทะที่ครูใช้มากคือพฤติกรรมที่ครู เป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนตอบ ส่วนพฤติกรรมที่ใช้บ่อยที่สุดคือ พฤติกรรมที่นักเรียนเป็นผู้เริ่ม เมื่อพิจารณาเป็นส่วนรวม โดยใช้ระดับชั้น เพศ วุฒิ และประสบการณ์การสอนเป็นตัวแปรอิสระ ผลปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างในพฤติกรรมการสอนด้านปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน แต่พบว่าครูที่สอนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมการสอนด้านการรู้ใจมากกว่าครูระดับมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูหญิงใช้พฤติกรรมการสอนด้านการรู้ใจมากกว่าครูชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่วุฒิต่างกัน และประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการรู้ใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาที่สอน ทักษะการสื่อสารที่ครู นำใจของความเป็นครู และปัญหาทางด้านส่วนตัวของนักศึกษาฝึกสอน น่าจะเป็นผลที่จะทำให้นักศึกษาฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนต่างกัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาที่ทำการฝึกสอนในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2518 ของวิทยาลัยครูจันทบุรี ที่สอนในระดับประถมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของนักศึกษาฝึกสอน มี 2 ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษชั้นสูง

วิชาที่สอน หมายถึง วิชาที่นักศึกษาฝึกสอนทำการสอนขณะออกฝึกสอน มี 4 วิชา คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคมศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการประเมินความสามารถในการเรียนวิชาต่าง ๆ ของนักศึกษาฝึกสอนที่ได้เรียนไปแล้ว และเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย (Grade Point Average) ในระบบหน่วยกิต ในการศึกษาครั้งนี้คิดจากคะแนนเฉลี่ยสะสมถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2518 ซึ่งผู้วิจัยได้ขอคัดลอกมาจากแผนกทะเบียนวิทยาลัยครูจันทบุรี

ทัศนคติต่ออาชีพครู หมายถึง สภาพความรู้สึทางจิตใจ ความนึก ความเชื่อของบุคคล อันเกิดจากประสบการณ์ ค่านิยม หรืออารมณ์ในทางที่ดี หรือไม่ดีต่ออาชีพครู ผู้ประกอบอาชีพมักจะมีท่าทีหรือการแสดงออกในด้านพฤติกรรมตามความรู้สึก ความคิด และความเชื่อนั้น ๆ ของตน ในที่นี้วัดได้ด้วยแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู ซึ่ง วรณวิภา ทองงอก (2517) สร้างขึ้น

น้ำใจของความเป็นครู หมายถึง การแสดงออก และอุปนิสัยของครูที่มีลักษณะดังนี้

1. มุ่งฝึกสอนอบรมศิษย์อย่างเต็มที่ด้วยความเสียสละ ไม่หวังผลตอบแทน โดยพยายามอุทิศเวลา และเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อประโยชน์ของศิษย์ ตั้งใจ และเต็มใจสอนอย่างยิ่ง ไม่ปิดบังอำพรางความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนปรารถนาจะให้ศิษย์มีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

2. กระทำตนเองเป็นที่พึ่ง และแบบอย่างที่ดีของศิษย์โดยมีความรัก ความสนใจ ความห่วงใย และความเข้าใจในตัวศิษย์ สนับสนุนและให้กำลังใจเสมอ รับผิดชอบต่อหน้าที่และมีเหตุผล

3. วางตนให้สมกับเกียรติของครู และอาชีพครู โดยวางตัวให้เป็นທີ່เคารพและศรัทธาของศิษย์ ประพฤติตนอยู่ในกรอบแห่งวัฒนธรรมอันดีงาม มีพรหมวิหารสี่ประจำใจ อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับทุกคน มีความซื่อสัตย์ยุติธรรม สุขุมรอบคอบ สุภาพอ่อนน้อม และศรัทธาในอาชีพครู

น้ำใจของความเป็นครู วัดไค้ด้วยแบบสอบถามวัดน้ำใจของความเป็นครู ซึ่ง
จิตรนาถ กิรติเสวี (2516) ได้สร้างขึ้น

ปัญหาทางค่านิยม หมายถึง ปัญหาด้านการใช้เงิน สภาพการเงินของครอบครัว
สภาพความเป็นไปทางบ้าน และที่พักอาศัย ปัญหาทางค่านิยม วัดไค้ด้วยแบบสอบถามวัดปัญหา
ทางค่านิยม ซึ่ง ประสิทธิ์ พุ่มเพชร (2515) ได้สร้างขึ้น

การสังเกต หมายถึง การที่ผู้สังเกตเข้าไปนั่งในห้องเรียนในขณะที่มีการสอน
และจัดประเภทพฤติกรรมการสอนของครู โดยบันทึกความถี่ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรมการสอน หมายถึง พฤติกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน
เป็นกระบวนการที่เกื้อหนุนต่อเนื่องกัน รวมทั้งพฤติกรรมที่เป็นภาษาพูด และกิริยาอาการ
เช่น ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ครูชมเชย แล้วครูถามต่อ หรือผู้เรียนตอบ ครูแสดงอาการยอมรับ
พฤติกรรมของครูแสดงออกโดยการพยักหน้า เป็นต้น

พฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกมา เพื่อเป็น
การควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย และมีพฤติกรรมตามระเบียบวินัย เพื่อประโยชน์ในการศึกษา
เล่าเรียน ประกอบด้วย ครูบอกให้นักเรียนทราบถึงสิทธิหน้าที่ของครูและนักเรียน ครูใช้การชักชวน
หรือสนับสนุนให้กำลังใจแทนการใช้อำนาจบังคับ ครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน ครูแสดงความไม่พอใจ
นักเรียน ครูออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ครูอบรมให้นักเรียนเคร่งครัดในระเบียบวินัย
ครูใช้คำพูดกระแทกกระทั้นนักเรียน ครูตักเตือนพิเศษของนักเรียนที่ฟังได้รับ และครูทำโทษร่างกาย
นักเรียน วัดไค้โดยแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางกระบวนการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดง
ออกมาเพื่อเป็นพลวัตหลัก และส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเล่าเรียน และมี
พฤติกรรมตามระเบียบวินัยเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน ประกอบด้วย ครูยอมรับคำตอบของ
นักเรียน ครูใช้คำพูดในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ครูแสดงท่าทางหรือ
แสดงท่าทีในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ครูประเมินคำตอบของนักเรียน
ในทางบวก ครูใช้สัญลักษณ์หรือเพชฌัญญ์เพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ครูไม่ยอมรับคำตอบ

ของนักเรียน ครูใช้คำพูดในทางลบเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ครูแสดงท่าทางหรือแสดงท่าทีในทางลบเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ครูประเมินคำค่าตอบของนักเรียนในทางลบออกอย่างเปิดเผยในวงรอบคอม ครูพูดถึงความยากของเนื้อหาบทเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน วัดได้โดยใบแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้พฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน แทนทวยความถี่ที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนตามลำดับ

สมมุติฐานของการศึกษาครั้งนี้

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และผลงานวิจัยทั้งในและนอกประเทศ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมุติฐานของการศึกษาครั้งนี้ว่า

1. นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย ในลักษณะต่าง ๆ มีปริมาณต่างกัน
2. นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอน การส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ในลักษณะต่าง ๆ มีปริมาณต่างกัน
3. สมมุติฐานการเปรียบเทียบ โดยใช้พฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย เป็นเกณฑ์
 - 3.1 นักศึกษาฝึกสอน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง จะมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัยต่างกัน
 - 3.2 นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และต่ำ จะมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัยต่างกัน
 - 3.3 นักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัยต่างกัน

3.4 นักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูง และต่ำ จะมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัยต่างกัน

3.5 นักศึกษาฝึกสอนที่มีน้ำใจของความเป็นครูสูง และต่ำ จะมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัยต่างกัน

3.6 นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางอารมณ์ตัวสูง และต่ำ จะมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัยต่างกัน

4. สมมุติฐานการเปรียบเทียบโดยใช้พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนเป็นเกณฑ์

4.1 นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง จะมีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนต่างกัน

4.2 นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และต่ำ จะมีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนต่างกัน

4.3 นักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนต่างกัน

4.4 นักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูง และต่ำ จะมีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนต่างกัน

4.5 นักศึกษาฝึกสอนที่มีน้ำใจของความเป็นครูสูง และต่ำ จะมีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนต่างกัน

4.6 นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางอารมณ์ตัวสูง และต่ำ จะมีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนต่างกัน

บทที่ 2

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ กลุ่มของนักศึกษาฝึกสอน ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2518 ของวิทยาลัยครูจันทบุรี ในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา 34 คน และระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง 20 คน รวม 54 คน จำแนกตามวิชาต่าง ๆ ที่สอนดังนี้คือ

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

วิชาที่สอน	ระดับการศึกษา		รวม
	ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา	ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง	
คณิตศาสตร์	8	5	13
วิทยาศาสตร์	8	4	12
ภาษาไทย	9	5	14
สังคมศึกษา	9	6	15
รวม	34	20	54

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู ซึ่งวรรณวิภา ทองงอก (2517) สร้างขึ้นเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วยข้อคำถามรวม 3 ตอน รวม 50 ข้อ คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพครูโดยตรง ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยคำ หรือข้อความแสดงลักษณะเป็นคู่ ๆ ที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน แล้วให้ผู้ตอบพิจารณาว่าคำหรือข้อความที่กำหนดให้นั้นตรงกับความรู้สึกมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาได้แล้วก็ไปทำเครื่องหมาย / ทับตัวเลข ตามน้ำหนักความรู้สึกของตนในระหว่างคำตอบ

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

๐) อาชีพครูเป็นอาชีพที่

น่าเบื่อ 2 1 0 1 2 น่าสนใจ

ถ้าตอบที่ช่อง 2 ทางด้านน่าเบื่อ แสดงว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าเบื่อที่สุด

ถ้าตอบที่ช่อง 1 ทางด้านน่าเบื่อ แสดงว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าเบื่อมาก

ถ้าตอบที่ช่อง 0 แสดงว่าท่านไม่แน่ใจหรือตัดสินใจไม่ได้

ถ้าตอบที่ช่อง 1 ทางด้านน่าสนใจแสดงว่าอาชีพครูน่าสนใจมาก

ถ้าตอบที่ช่อง 2 ทางด้านน่าสนใจแสดงว่าอาชีพครูน่าสนใจมากที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวครู ซึ่งประกอบด้วยข้อความที่แสดงคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นครู ลักษณะของแบบสอบถามตอนนี้เป็นชนิดมาตราส่วน มี 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ผู้ตอบพิจารณาว่า เห็นด้วยกับคุณลักษณะเหล่านั้นมากหรือน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตามความรู้สึกของตน

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

๐๐) ท่านคิดว่าครูเป็นบุคคลที่มี

ไหวพริบดี

เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสภาพส่วนตัวของผู้ตอบในลักษณะต่าง ๆ ลักษณะของแบบสอบถามตอนนี้เป็นชนิดมาตราส่วน มี 5 ตัวเลือก คือ จริงมาก, จริง, ไม่แน่ใจ, ไม่จริง, ไม่จริงมาก ให้ผู้ตอบพิจารณาว่า ตนมีลักษณะเช่นนั้นมากหรือน้อยเพียงใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามสภาพความเป็นจริงของตน

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

๐๐๐) ท่านคิดว่าท่านเป็นบุคคลที่

กระตือรือร้นในการทำงาน

จริงมาก	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงมาก

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

แบบสอบถามฉบับนี้มีข้อความหรือคุณลักษณะอยู่ 2 ทางคือ ลักษณะในเชิงนิมิต (Positive) และเชิงนิเสธ (Negative) โดยพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

ลักษณะเชิงนิมิต

ตอนที่ 1	กาที่ 2	ทางค้ำซ้ายมือ	ให้	5	คะแนน
	กาที่ 1	ทางค้ำซ้ายมือ	ให้	4	คะแนน
	กาที่ 0	ที่ตรงกลาง	ให้	3	คะแนน
	กาที่ 1	ทางค้ำขวามือ	ให้	2	คะแนน
	กาที่ 2	ทางค้ำขวามือ	ให้	1	คะแนน
ตอนที่ 2	กาที่	เห็นค้ำอย่างยิง	ให้	5	คะแนน
	กาที่	เห็นค้ำ	ให้	4	คะแนน
	กาที่	ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
	กาที่	ไม่เห็นค้ำ	ให้	2	คะแนน
	กาที่	ไม่เห็นค้ำอย่างยิง	ให้	1	คะแนน
ตอนที่ 3	กาที่	จริงมาก	ให้	5	คะแนน
	กาที่	จริง	ให้	4	คะแนน
	กาที่	ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
	กาที่	ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
	กาที่	ไม่จริงมาก	ให้	1	คะแนน

ลักษณะเชิงนิเสธ

ตอนที่ 1	กาที่ 2	ทางค้ำซ้ายมือ	ให้	1	คะแนน
	กาที่ 1	ทางค้ำซ้ายมือ	ให้	2	คะแนน
	กาที่ 0	ที่ตรงกลาง	ให้	3	คะแนน
	กาที่ 1	ทางค้ำขวามือ	ให้	4	คะแนน
	กาที่ 2	ทางค้ำขวามือ	ให้	5	คะแนน

ตอนที่ 2	กาที่	เห็นควยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
	กาที่	เห็นควย	ให้	2	คะแนน
	กาที่	ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
	กาที่	ไม่เห็นควย	ให้	4	คะแนน
	กาที่	ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
ตอนที่ 3	กาที่	จริงมาก	ให้	1	คะแนน
	กาที่	จริง	ให้	2	คะแนน
	กาที่	ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
	กาที่	ไม่จริง	ให้	4	คะแนน
	กาที่	ไม่จริงมาก	ให้	5	คะแนน

ค่าอ่านาจจำแนกและความเชื่อมั่น แบบสอบถามนี้มีค่าอ่านาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.7215 ถึง 22.2759 และหาความเชื่อมั่น โดยวิธี split - half ได้ค่าความเชื่อมั่น .9192 และหาแบบคูเคอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 ได้ค่าความเชื่อมั่น .9383

นำคะแนนที่ได้ของทุกข้อความและคุณลักษณะมารวมกัน ดังนั้นผู้ที่มิคะแนนรวมสูง ถือว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางที่ดี ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำถือว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางที่ไม่ดี ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งผู้ที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูง และต่ำ ฝ่ายละ 25 % โดยนำคะแนนของแต่ละคนมาเรียงจากสูงที่สุดจนถึงต่ำสุด แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มสูงและต่ำ

2. แบบสอบถามทัศนัใจของความเป็นครู ซึ่ง จิตรนาค กิรติเสวี (2516) สร้างขึ้น เป็นข้อความชนิดจกัอันดับ จำนวน 40 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบจกัอันดับด้วยตนเอง (Rating scale) มี 5 ตัวเลือก ตามความรู้สึกคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ตามความรู้สึกและความนึกคิดของผู้ตอบ

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

(๐) อาชีพครู เป็นอาชีพเหมาะสมแก่ชาวเรา

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน เช่นเดียวกับแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู
 ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (๓) มีค่าอยู่ระหว่าง
 1.717 - 6.137 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็น .9116

นำคะแนนที่ได้ทุกข้อมารวมกัน ดังนั้นผู้ที่มีคะแนนรวมสูงถือว่าเป็นผู้มีน้ำใจของความเป็นครูสูง
 ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำ ถือว่าเป็นผู้มีน้ำใจของความเป็นครูต่ำ ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งผู้มีน้ำใจของ
 ความเป็นครูสูงและต่ำ ฝ่ายละ 25 % โดยนำคะแนนของแต่ละคนมาเรียงจากสูงที่สุด จนถึงต่ำสุด
 แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

3. แบบสอบถามวัดปัญหาค้นส่วนตัว ซึ่ง ประสิทธิ์ พุ่มเพชร (2515) ได้สร้างขึ้น
 เป็นข้อความชนิดจกัณฑ์ จำนวน 48 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการเงิน สภาพการเงิน
 ของครอบครัว สภาพความเป็นไปของทางบ้านและที่พักอาศัย เป็นต้น ลักษณะของแบบสอบถาม
 เป็นชนิดมาตราส่วน 5 ตัวเลือก ใช้วิธีการเครื่องหมาย / ลงในช่อง มากที่สุด มาก
 ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ช่องใดช่องหนึ่ง แล้วถือว่าปัญหานั้นจะเกิดขึ้นกับตัวผู้ตอบมากน้อย
 เพียงใด

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

(๐) ครอบครัวมีเงินไม่เพียงพอ
 (๐๐) ทางบ้านส่งเงินให้ใช้ไม่เพียงพอ

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน เช่นเดียวกับแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู

นำคะแนนที่ได้ทุกข้อและคุณลักษณะมารวมกัน ดังนั้นผู้ที่มีคะแนนรวมสูงถือว่าเป็นผู้มีปัญหาคำนส่วนตัวสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำ ถือว่าเป็นผู้มีปัญหาคำนส่วนตัวต่ำ ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งผู้มีปัญหาคำนส่วนตัวสูงและต่ำ ฝ่ายละ 25 % โดยนำคะแนนของแต่ละคนมาเรียงจากสูงสุด จนถึงต่ำสุด แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

4. คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

ผู้วิจัยได้รื้อข้อมูลที่ได้คัดลอกจากแผนกทะเบียนวิทยาลัยครูจันทบุรี เป็นคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง คัดจากคะแนนเฉลี่ยสะสม ถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2518 นำมาเรียงลำดับ แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 % ให้เป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ

5. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจาก Preliminary Classification of the Item Pool : Discipline and Feedback - Reinforcement in A Taxonomy of Teaching Behavior of Stanford Center for Research and Development in Teaching.

คุณลักษณะของเครื่องมือที่ใช้สังเกต แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่สามารถนับความถี่ได้ ดังแสดงไว้ในตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

ชื่อผู้ถูกสังเกต ระดับ
 คณะแผนก สังเกตชั้น
 วิชา โรงเรียน

ข้อที่	ข้อความ	สังเกต ครั้งที่ 1	สังเกต ครั้งที่ 2	รวม ความถี่
1	ครูบอกให้นักเรียนทราบถึงสิทธิหน้าที่ของครูและนักเรียน			
2	ครูใช้การชักชวนหรือสนับสนุนให้กำลังใจแทนการใช้อำนาจบังคับ			
3	ครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน			
4	ครูแสดงความไม่พอใจนักเรียน			
5	ครูออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด			
6	ครูอบรมให้นักเรียนเคร่งครัดในระเบียบวินัย			
7	ครูใช้คำพูดกระทบกระทั่งตักเตือนนักเรียน			
8	ครูตักเตือนพิเศษของนักเรียนที่พึงได้รับ			
9	ครูทำโทษร่างกายนักเรียน			

ตาราง 3 แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

ชื่อผู้ถูกสังเกต

ระดับ

คะแนนเฉลี่ยสะสม

สังเกตชั้น

วิชา

โรงเรียน

ข้อที่	ข้อความ	สังเกต ครั้งที่ 1	สังเกต ครั้งที่ 2	รวม ความถี่
1	ครูยอมรับคำตอบของนักเรียน			
2	ครูใช้คำพูดในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริม			
3	ครูแสดงท่าทางหรือแสดงท่าทีในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน			
4	ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางบวก			
5	ครูใช้มุขตลกหรือเพทุบายเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน			
6	ครูไม่ยอมรับคำตอบของนักเรียน			
7	ครูใช้คำพูดในทางลบเพื่อเป็นการส่งเสริม			
8	ครูแสดงท่าทางหรือแสดงท่าทีในทางลบเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน			
9	ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางลบออกมาอย่างเปิดเผยไม่อ้อมค้อม			
10	ครูพูดถึงความยากของเนื้อหาบทเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน			

รายละเอียดของพฤติกรรมแต่ละประเภทของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

1. ครูบอกให้นักเรียนทราบถึงสิทธิหน้าที่ของครูและนักเรียน ✓

หมายถึงการที่ครูได้ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงอำนาจหน้าที่ของครู อธิบายให้เหตุผลถึงสิทธิหน้าที่ของนักเรียน หรือพูดให้นักเรียนร่วมมือ หรือเข้าใจในสิทธิหน้าที่ที่มีต่อกัน

2. ครูใช้การชักชวนหรือสนับสนุนให้กำลังใจแทนการใช้อำนาจบังคับ

หมายถึงครูจะชมเชย หรือสนับสนุนยกย่องความสามารถของนักเรียน ซึ่งอาจกล่าวคำว่า จ๊ะ, อืม, ใช่ไ้, ถูกต้อง, ดี, เก่ง, พูดต่อไปซิ หรือกล่าวชมนักเรียนที่ทำความดีนั้นตัวอย่างให้แก่กันทั้งชั้น ชวนให้เห็นเป็นของกินากระทำ

3. ครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน ✓

หมายถึงครูกล่าวว่าเด็กเมื่อไม่ทำการบ้าน ก่อวณในชั้น ไม่สนใจเรียน ยืนของโดยไม่ขออนุญาต, ใช้เวลาโดยไม่เล่าประโยชน์, ทำงานไม่เรียบร้อย, รวมถึงการที่ครูอบรมเกี่ยวกับความประพฤติ การปฏิบัติตัวของนักเรียน การให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย

4. ครูแสดงความไม่พอใจนักเรียน ✓

หมายถึงการที่ครูแสดงความไม่พอใจนักเรียน เช่น การจ้องมองหน้านักเรียน, ครูขวบคิ้วแสดงความไม่พอใจ, ครูกระพริบตา, ครูโบกมือให้นักเรียนนั่งลง, การใช้สายตาคุนักเรียนเมื่อประพฤติไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังหมายถึงการพูดคำหยาบ, การดูค่านักเรียน, การตะโกนใส่ักเรียน, ครูอารมณ์ฉุนเฉียว พูดจาห้วน ๆ ทั้งนี้จะต้องสังเกตน้ำเสียงของครูเวลาพูดด้วย

5. ครูออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ✓

หมายถึงการที่ครูออกคำสั่งโดยมุ่งให้นักเรียนปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด เช่น ให้นักเรียนทำงานในชั้นเรียนเงียบ ๆ ให้นักเรียนทำการบ้าน, ให้อ่านพร้อมกัน, ให้รักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด, ออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามอย่างรวดเร็ว

6. ครูอบรมให้นักเรียนเคร่งครัดในระเบียบวินัย

หมายถึงการที่ครูพยายามสั่งสอนอบรมให้ผู้เรียนเคร่งครัดในระเบียบวินัย
ในชั้นเรียน

7. ครูใช้คำพูดกระตุ้นกระตุ้นนักเรียน

หมายถึงการที่ครูพูดจาเยาะเย้ยถากถาง เย้ยหยันนักเรียน ทำให้นักเรียน
ได้รับความอับอาย เช่น พูดว่า เป็นโง่ งงหน้าใหม่ละ รวมทั้งการข่มขู่อย่างเย้ยหยันตีเคียน,
เสแสร้งหัวเราะ โดยปราศจากอารมณ์ขัน ฯลฯ

8. ครูใช้สิทธิพิเศษของนักเรียนที่พึงได้รับ

หมายถึงการที่ครูให้นักเรียนไปนั่งอยู่ต่างหากจากเพื่อนฝูง ไล่ให้ออกจากห้องไป
ปลดออกจากตำแหน่งหัวหน้า หรืออื่น ๆ ไม่ยอมให้ทำกิจกรรมบางอย่าง, ตัดคะแนน ฯลฯ

9. ครูทำโทษร่างกายนักเรียน

หมายถึงการที่ครูเขียนตี หยิก กักขัง ให้อยู่ จับศีรษะโขกโต๊ะ
กระชากตัวหมุนไปหมุนมา

รายละเอียดของพฤติกรรมแต่ละประเภทของแบบสังเกตพฤติกรรม การสอนด้านการส่งเสริม
พฤติกรรมทางการเรียน

1. ครูยอมรับคำตอบของนักเรียน

หมายถึงการที่ครูแสดงอาการ หรือพูดยอมรับคำตอบที่นักเรียนตอบ เช่น
การพยักหน้า ครูพูดว่า ถูก, ถูกแล้ว, เอาละใช้ได้ หรืออย่างอื่นที่ครูแสดงให้เห็นว่าคำตอบ
ของนักเรียนถูกต้องแล้ว

2. ครูใช้คำพูดในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

หมายถึงการที่ครูพูดชมเชยนักเรียน เช่น ครูกล่าวว่า ดีมาก, เก่ง,
ดีแล้ว, เป็นการให้แรงเสริมด้วยวาจา

3. ครูแสดงท่าทางหรือแสดงท่าทีในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรม ✓

ทางการเรียน

หมายถึงการที่ครูแสดงความสนใจนักเรียน, เอาใจใส่กับคำตอบของนักเรียน, ทำดีกับนักเรียน และลักษณะอื่น ๆ ของครูที่เป็นการแสดงออกในทางที่ดีต่อนักเรียน

4. ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางบวก

หมายถึงการที่ครูประเมินคำตอบของนักเรียนไปในทางที่ดี อาจจะสังเกตได้จากน้ำเสียงของครู

5. ครูใช้ชุดกลหรือเพทบุายเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ✓

หมายถึง

1. การที่ครูใช้คำพูด หรือกริยาอาการ หรือกิจกรรมอื่นใดที่ทำให้ผู้เรียนขำขัน สนุกสนาน หรือก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเองขึ้นในชั้นเรียน การใช้ชุดกลนี้ต้องเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาและเหมาะสมกับสถานการณ์

2. ครูจัดให้มีการเล่นเกมส์ หรือการแข่งขัน ซึ่งกิจกรรมนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา และผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจ

3. ครูใช้กลวิธีที่ทำให้ผู้เรียนสนุกและไม่ทอดยถ่ต่อการเรียน เช่น ในเรื่องที่ยาก ๆ ผู้เรียนส่วนใหญ่แก้ปัญหาไม่ได้ ครูก็พูดเป็นเชิงให้กำลังใจว่า "ถ้าเรารู้หมดแล้วก็จะมานั่งเรียนกันทำไม"

6. ครูไม่ยอมรับคำตอบของนักเรียน

หมายถึงการที่ครูใช้คำพูด หรือแสดงอาการไม่เห็นด้วยกับคำตอบของนักเรียน เช่น ครูสั่นศีรษะ, ขมวดคิ้ว, ครูพูดว่า ผิด, ไม่ใช่, ไม่ถูก, นั่นไม่ใช่คำตอบที่ครูต้องการ ฯ

7. ครูใช้คำพูดในทางลบเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

หมายถึงการที่ครูใช้คำพูดในทำนองสบประมาทนักเรียน เช่น หน້าย่างเธอทำไม่ได้หรอก

8. ครูแสดงท่าทางหรือแสดงท่าทีในทางลบเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรม

ทางการเรียน

หมายถึงการที่ครูแสดงความไม่สนใจนักเรียน, ไม่เอาใจใส่ต่อคำตอบของนักเรียน, ทำหน้าแข็งทื่อไม่พอใจ, สิ้นศรัทธา, ขมวดคิ้ว และลักษณะอื่น ๆ ของครูที่แสดงออกในทางไม่ดีต่อนักเรียน

9. ครูประเมินคำคำตอบของนักเรียนในทางลบออกมาอย่างเปิดเผยไม่อ้อมค้อม

หมายถึงการที่ครูประเมินคำคำตอบของนักเรียนไปในทางที่ไม่ดี อย่างเปิดเผยและจริงใจ อาจจะสังเกตได้จากน้ำเสียงของครู

10. ครูพูดถึงความยากของเนื้อหาบทเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ✓

หมายถึงการที่ครูพูดยกให้เก็ททราบว่าเนื้อหาที่จะเรียนต่อไปมีความยาก ดังนั้นนักเรียนจะต้องพยายามสนใจให้มาก ๆ จึงจะทำความเข้าใจได้

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บข้อมูลเป็นสองระยะ

ระยะแรก เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ระยะที่สอง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยและด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนนี้

1. การเตรียมตัวก่อนการวิจัย

1.1 ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

1.2 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนทั้งต่างประเทศและในประเทศ

1.3 รวบรวมข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยและการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน นำมาดัดแปลงเพื่อสร้างเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน

1.4 เตรียมแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยและการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนไว้ก่อนเริ่มสังเกตการสอน

2. การเตรียมตัวก่อนการสังเกต

ก่อนที่จะไปดำเนินการสังเกตจริงนั้น ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ฝึกสังเกตการสอนมาแล้วในชั้นทำเครื่องมือ ซึ่งเป็นการเตรียมตัวก่อนการสังเกตในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้เตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะทำการสังเกตแต่ละครั้งในด้านความตั้งใจ ความว่องไวในการใช้ประสาท และความว่องไวในเชิงสัญญาณ

2.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ศึกษาทำความเข้าใจกับความหมายของพฤติกรรมในแต่ละข้อความของแบบสังเกตจนเข้าใจแจ่มแจ้ง และจำได้ถนัด

2.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ฝึกฝนการสังเกตให้ได้ผลที่มีความเป็นปรนัยสูง และปราศจากความลำเอียง

3. วิธีสังเกต

3.1 ผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยเข้าไปนั่งสังเกตการสอนของกลุ่มตัวอย่าง โดยนั่งอยู่ในห้องเรียนร่วมกับผู้เรียน และนั่งอยู่ในระยะที่สามารถได้ยิน และได้เห็นพฤติกรรมของผู้สอนอย่างชัดเจน ซึ่งในการเข้าไปสังเกตการสอนนั้นต้องไม่เป็นการรบกวนการสอน หรือไม่ทำให้บรรยากาศของการเรียนการสอนในห้องเรียนนั้นผิดธรรมชาติไป

3.2 การสังเกตการสอนแต่ละครั้ง ใช้เวลา 40 นาที และผู้สอนคนหนึ่ง
จะถูกสังเกต 2 ครั้ง

การหาความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอนโดยวิธี Intra and Inter
observer Reliability ทำโดยสูตร Scott's Coefficient (Ober, 1971 : 80)

$$\text{สูตรที่ใช้ Reliability} = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

P_o หมายถึง อัตราส่วนของ Probability ของการสังเกตพฤติกรรม
ได้ตรงกับของผู้สังเกต 2 คน หาได้จากผลต่างระหว่าง 1.00 และค่ารวมของผลต่าง
ระหว่างจำนวนร้อยละของพฤติกรรมของผู้สังเกตทั้ง 2 คน

P_e หมายถึง อัตราส่วนของ Probability ของการสังเกตพฤติกรรม
ได้ตรงกับที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน หาได้จากสัดส่วนของความถี่ของพฤติกรรม
ที่มีจำนวนสูงสุด และรองลงมา โดยเลือกจากผู้สังเกตคนใดคนหนึ่งก็ได้ นำค่าทั้งสองมายกกำลังสอง
แล้วรวมกับค่าความเชื่อมั่นที่ได้จากการคำนวณจะเป็นของผู้สังเกตที่เราเลือกความถี่สูงสุด และรองลงมา
ในการหาค่า P_e

การคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยรวมรวมพฤติกรรมที่บันทึกได้ของผู้สังเกตทั้ง 2 คน
แล้วหาผลต่างระหว่างจำนวนร้อยละของพฤติกรรมในแต่ละข้อความของผู้สังเกตทั้ง 2 หาค่า P_o
และ P_e แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นได้ของการสังเกต

4. วิธีหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต

ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ไปสังเกตชั้นเรียน เพื่อจับบันทึกข้อมูลตามขั้นต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยจับบันทึกความถี่ลงในแบบสังเกต ผลจากการจับบันทึกนำไป
คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นตามสูตรของ สก็อต ทำเช่นนี้ 3 ครั้ง ในแต่ละครั้ง พฤติกรรมการสอน
ต่างกัน ใช้วิธีการนี้หาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอนทั้งการควบคุมวินัย และด้าน
การส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย ได้ค่าความเชื่อมั่นตามลำดับดังนี้
 .7941, .8182 และ .8248

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ได้ค่า
 ความเชื่อมั่น ตามลำดับดังนี้ .7388, .8219 และ .8427

ตัวอย่างการหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต แสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการสอน
ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

ข้อความที่	ผู้สังเกต ก.	ผู้สังเกต ข.	% ก	% ข	% แตกต่าง
1	5	4	26.32	25	1.32
2	2	2	10.53	12.5	1.97
3	2	2	10.53	12.5	1.97
4	2	1	10.53	6.25	4.28
5	1	1	5.26	6.25	0.99
6	3	3	15.79	18.75	2.96
7	1	1	5.26	6.25	.99
8	1	1	5.26	6.25	.99
9	1	1	5.26	6.25	.99
10	1	-	5.26	-	5.29
	19	16	100	100	23.65

$$Po = 1.00 - .2365 = .7635$$

$$Pe = (.2632)^2 + (.1579)^2 = .0693 + .0249 = .0942$$

$$\begin{aligned} \text{Reliability} &= \frac{Po - Pe}{1.00 - Pe} = \frac{.7635 - .0942}{1.00 - 0.0942} \\ &= \frac{.6693}{.9058} \end{aligned}$$

$$\text{Reliability} = .7388$$

5. ความเที่ยงตรงของแบบสังเกต พิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและสาระสำคัญของแบบสังเกตเป็นรายข้อ

6. ขั้นตอนการทดลอง

หลังจากได้หาความเชื่อมั่นของการสังเกตแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ไปสังเกตพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแยกสังเกตพฤติกรรมการสอนคนละด้าน เข้าสังเกตในห้องเดียวกัน สังเกตการสอนของกลุ่มตัวอย่างคนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที นานการสังเกตทั้ง 2 ครั้งรวมกัน ถือเป็นพฤติกรรมของนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคน ผู้วิจัยใช้เวลารวบรวมในระหว่าง 22 ธันวาคม 2518 ถึง 13 กุมภาพันธ์ 2519

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติดังนี้

7.1 หากการร้อยละในแต่ละลักษณะของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย และด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

7.2 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนทั้ง 2 ด้าน โดยวิธี Intra and Inter Observer Reliability หาได้จากสูตร Scott's Coefficient (Ober, 1971 : 80)

$$\text{Reliability} = \frac{Po - Pe}{1.00 - Pe}$$

Po หมายถึง อัตราส่วนของ Probability ของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกับของผู้สังเกต 2 คน

Pe หมายถึง อัตราส่วนของ Probability ของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกับที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ ของผู้สังเกต 2 คน

7.3 ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามระดับการศึกษา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดอย่างมีวิจารณญาณ น้ำใจของความเป็นครู และปัญหาที่นักเรียนตัว
โดยวิธี Mann Whitney U - test (Siegel, 1956 : 116 - 127)
สูตรที่ใช้คือ

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1(n_1 + 1)}{2} - R_1$$

$$\text{และ } U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_2(n_2 + 1)}{2} - R_2$$

โดยที่ U = ค่าที่จะใช้พิจารณาใน U - Distribution

n_1 = จำนวนคนในกลุ่ม 1

n_2 = จำนวนคนในกลุ่ม 2

R_1 = ผลรวมของค่าการจัดอันดับ (Rank) ของกลุ่มที่มีขนาด n_1

R_2 = ผลรวมของค่าการจัดอันดับ (Rank) ของกลุ่มที่มีขนาด n_2

7.4 ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอน เมื่อแยกตามวิชาที่สอน
โดยใช้วิธีการ Kruskal - Wallis one way analysis of Variance by Ranks
(Siegel, 1956 : 184 - 193)

$$\text{สูตรที่ใช้คือ } H = \frac{12}{N(N+1)} \left\{ \sum_{j=1}^k \frac{R_j^2}{n_j} \right\} - 3(N+1)$$

H = ค่าที่จะใช้พิจารณา H - Distribution

k = จำนวนกลุ่ม

n_j = จำนวนคนในกลุ่ม j

N = จำนวนคนทั้งหมด

R_j = ผลรวมของค่าการจัดอันดับ (Rank) ในกลุ่ม j

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะเสนอเป็น
ตอน ๆ รวม 4 ตอนคือ

1. ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย
2. ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม

ทางการเรียน

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย เมื่อแยกตามระดับการศึกษา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาที่สอน ทักษะชีวิตอาชีพครู น้ำใจของความเป็นครู และปัญหา
ทางค่านิยมตัว

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน เมื่อแยก
ตามระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาที่สอน ทักษะชีวิตอาชีพครู น้ำใจของความเป็นครู
และปัญหาทางค่านิยมตัว

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	หมายถึง	ความถี่เฉลี่ย
n	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
R	หมายถึง	ผลรวมของการจัดลำดับ
U	หมายถึง	ค่าสถิติใน The Mann - Whitney U - test
H	หมายถึง	ค่าสถิติใน Kruskal - Wallis one way analysis of Variance by Ranks.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

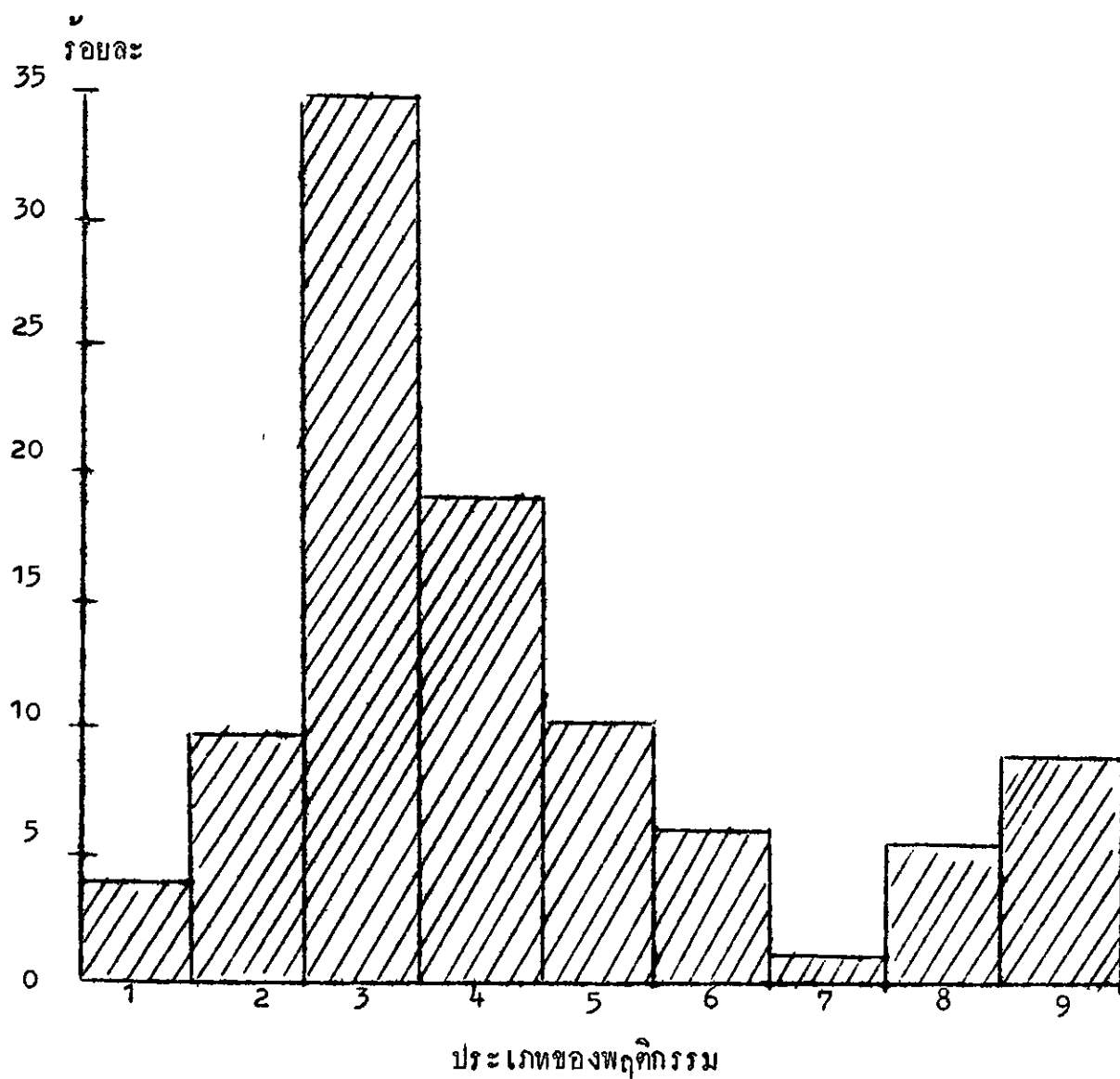
จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย ของนักศึกษาฝึกสอน พบว่า นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
1	ครูบอกให้นักเรียนทราบถึงสิทธิหน้าที่ของครูและนักเรียน	71	3.60
2	ครูใช้การชักชวนหรือสนับสนุนให้กำลังใจแทนการใช้อำนาจบังคับ	193	9.78
3	ครูวางลวดตักเตือนนักเรียน	688	34.87
4	ครูแสดงความไม่พอใจนักเรียน	359	18.20
5	ครูออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	213	10.80
6	ครูอบรมให้นักเรียนเคร่งครัดในระเบียบวินัย	131	6.64
7	ครูใช้คำพูดกระทบกระทั่งนักเรียน	26	1.32
8	ครูตัดสินสิทธิพิเศษของนักเรียนที่พึงได้รับ	123	6.23
9	ครูทำโทษร่างกายนักเรียน	169	8.56
	รวม	1973	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษานิเทศน์ใช้พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย โดยการว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ การแสดงความไม่พอใจนักเรียน การออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การชักชวนหรือสนับสนุนให้กำลังใจ การทำโทษร่างกายนักเรียน การอบรมให้นักเรียนเคร่งครัดในระเบียบวินัยการตัดสินใจพิเศษของนักเรียนที่ได้รับ การบอกให้นักเรียนทราบถึงสิทธิหน้าที่ของครูและนักเรียน พฤติกรรมที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ การใช้คำพูดกระทบกระทั่งตักเตือนนักเรียน

เพื่อให้เห็นผลการวิเคราะห์ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของกราฟแท่ง ดังภาพ 1

ภาพ 1 เปรียบเทียบค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย จำแนกเป็นรายข้อ

2. ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม

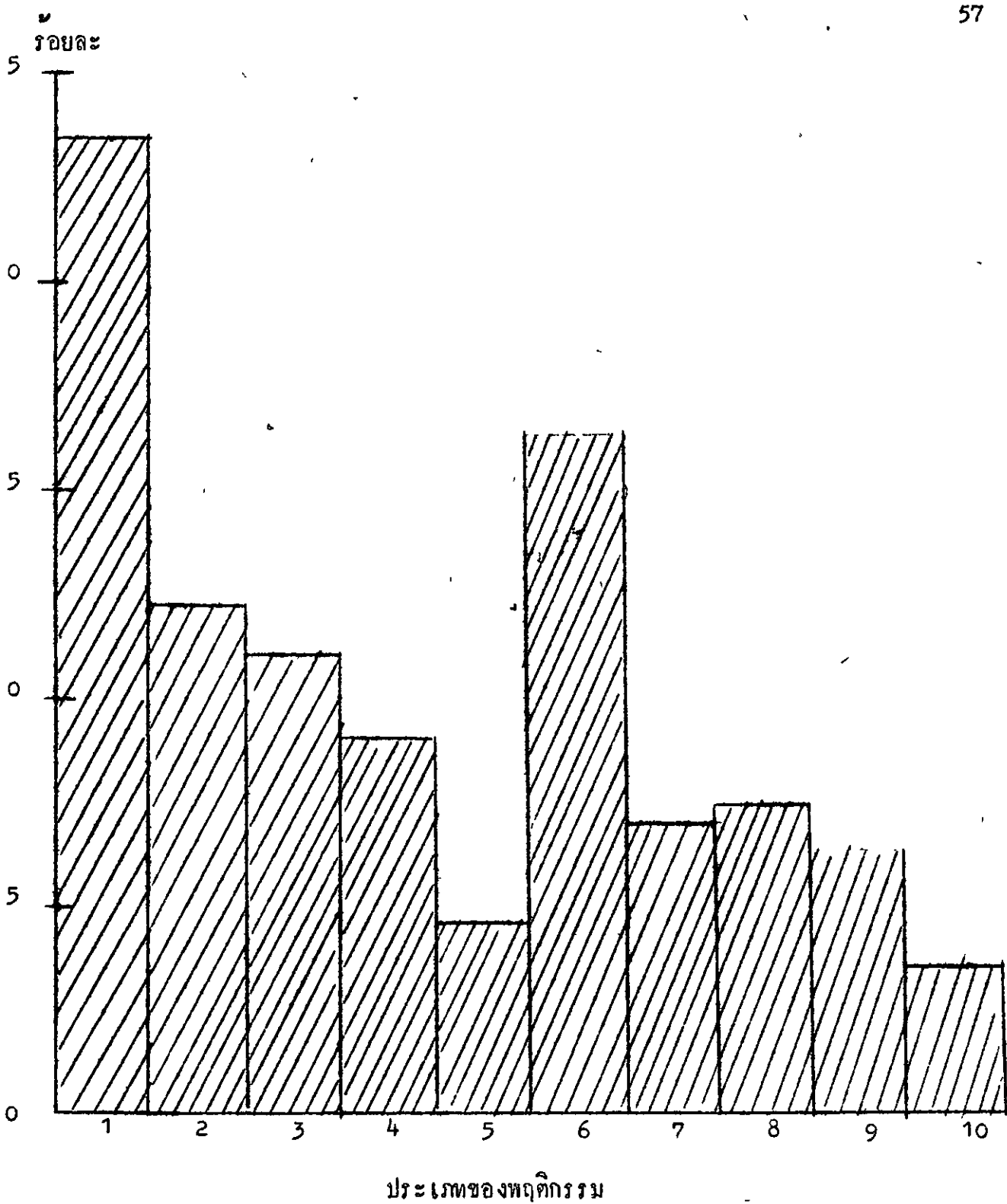
ทางการเรียน

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
ของนักศึกษาฝึกสอน พบว่า นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนในลักษณะต่าง ๆ แตกต่างกัน
ดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนร้อยละของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม
ของการเรียนจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
1	ครูยอมรับคำตอบของนักเรียน	641	23.16
2	ครูใช้คำพูดในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน	339	12.25
3	ครูแสดงท่าทางหรือแสดงท่าทีในทางบวก เพื่อเป็นการ ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน	305	11.02
4	ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางบวก	239	8.63
5	ครูใช้มุขตลกหรือ เพื่อบายเพื่อ เป็นการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน	128	4.62
6	ครูไม่ยอมรับคำตอบของนักเรียน	456	16.47
7	ครูใช้คำพูดในทางลบเพื่อ เป็นการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน	196	7.08
8	ครูแสดงท่าทางหรือแสดงท่าทีในทางลบเพื่อ เป็นการส่งเสริม พฤติกรรมทางการเรียน	207	7.48
9	ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางลบออกมาอย่าง เปิด เผย	173	6.25
10	ครูพูดถึงความยากของ เนื้อหาของบทเรียน	84	3.04
	รวม	2768	100.00

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริม
 พฤติกรรมทางการเรียน โดยครูยอมรับคำตอบของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ครูไม่ยอมรับ
 คำตอบของนักเรียน ครูใช้คำพูคในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
 ครูแสดงท่าทางหรือท่าทีทางลบ ครูใช้คำพูคในทางลบ ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางลบ
 ครูใช้มุขตลก หรือเพทุบาย พฤติกรรมที่ใช้น้อยที่สุดคือ ครูพูดถึงความยากของเนื้อหาของบทเรียน
 เพื่อให้เห็นผลการวิเคราะห์ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปกราฟแท่ง
 ดังภาพ 2

ภาพ 2 เปรียบเทียบค่าร้อยละของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
จำแนกเป็นรายข้อ

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

3.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย เมื่อแยกตามระดับการศึกษา ทั้งรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	f	$\bar{X}$	R	U	Z
ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา	34	1168	34.35	658.5		
ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง	20	805	40.25	826.5	63.5	-4.95**
รวม	54	1973	36.53	1485		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยของนักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง มีค่าเฉลี่ยและค่ารวมของการจัดอันดับสูงกว่า นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรม โดยใช้ The Mann - Whitney U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ใช้พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย มากกว่านักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 3.1 นั่นคือนักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงใช้พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย มากกว่านักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย เมื่อแยกตาม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังรายละเอียดในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย
แยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	f	$\bar{X}$	R	U	Z
สูง	14	556	39.71	228	73	-1.14
ต่ำ	14	472	33.71	178		
รวม	28	1028	36.71	406		

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยของนักศึกษา
ฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยและค่าผลรวมของการจัดอันดับสูงกว่านักศึกษาฝึกสอน
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ The Mann - Whitney
U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้
ขัดแย้งกับสมมุติฐานข้อ 3.2 นั่นคือนักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีพฤติกรรม
การสอนด้านการควบคุมวินัยปริมาณพอ ๆ กัน

3.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย เมื่อแยกตามวิชาที่สอน ทั้งรายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แยกตามวิชาที่สอน

วิชาที่สอน	N	f	$\bar{X}$	R	H
คณิตศาสตร์	13	594	45.69	529	17.23 **
วิทยาศาสตร์	12	524	43.66	378.5	
ภาษาไทย	14	402	28.71	310.5	
สังคมศึกษา	15	453	30.20	267	
รวม	54	1973	36.53	1485	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยของนักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เรียงลำดับดังนี้คือ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาไทย เพื่อให้การแปลผลของการวิเคราะห์ข้อมูลชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลไปทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ Kruskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks ปรากฏว่าได้ค่า $H = 17.23$ แสดงว่านักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคมศึกษา มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 3.3 นั่นคือนักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย เมื่อแยกตามทัศนคติต่ออาชีพครู ทั้งรายละเอียดในตาราง

ตาราง 10 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย
แยกตามทัศนคติต่ออาชีพครู

ทัศนคติต่ออาชีพครู	N	f	$\bar{X}$	R	U	Z
สูง	14	513	36.64	233	68	-1.37
ต่ำ	14	485	32.71	173		
รวม	28	998	35.64	406		

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยของนักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูง มีค่าเฉลี่ย และค่ารวมของการจัดอันดับสูงกว่านักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูต่ำ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ The Mann - Whitney U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับสมมุติฐานข้อ 3.4 นั่นคือ นักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย ปริมาณพอ ๆ กัน

3.5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย เมื่อแยกตามน้ำใจ
ของความเป็นครู ทั้งรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย
แยกตามน้ำใจของความเป็นครู

น้ำใจของความเป็นครู	N	f	$\bar{X}$	R	U	Z
สูง	14	543	38.78	229	72	-1.19
ต่ำ	14	492	35.14	177		
รวม	28	1035	36.96	406		

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยของนักศึกษา
ฝึกสอนที่มีน้ำใจของความเป็นครูสูง มีค่าเฉลี่ยและค่ารวมของการจัดอันดับสูงกว่านักศึกษาฝึกสอน
ที่มีน้ำใจของความเป็นครูต่ำ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ The Mann - Whitney
U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีน้ำใจของความเป็นครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอน
ด้านการควบคุมวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับสมมุติฐาน
ข้อ 3.5 นั่นคือ นักศึกษาฝึกสอนที่มีน้ำใจของความเป็นครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอน
ด้านการควบคุมวินัย ปริมาณพอ ๆ กัน

3.6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย เมื่อแยกตามปัญหาทางด้านส่วนตัว ดังรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แยกตามปัญหาทางด้านส่วนตัว

ปัญหาทางด้านส่วนตัว	N	f	$\bar{X}$	R	U	z
สูง	14	473	33.78	188.5		
ต่ำ	14	542	38.71	217.5	83.5	-0.66
รวม	28	1015	36.25	406		

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยของนักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวต่ำ มีค่าเฉลี่ยและค่ารวมของการจัดอันดับ สูงกว่านักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวสูง เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ The Mann - Whitney U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับสมมุติฐานข้อ 3.6 นั่นคือ นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย ปริมาณพอ ๆ กัน

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

4.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน เมื่อแยกตามระดับการศึกษา ทั้งรายละเอียดในตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน เมื่อแยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	f	$\bar{X}$	R	U	Z
ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา	34	1653	48.61	762		
ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง	20	1115	55.75	723	167	-3.09**
รวม	54	2768	51.25	1485		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรม โดยใช้ The Mann - Whitney U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ใช้พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน มากกว่านักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 4.1 นั่นคือ นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน มากกว่านักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
เมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังรายละเอียดในตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม
ทางการเรียน แยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	f	$\bar{X}$	R	U	Z
สูง	14	751	53.64	233.5	67.5	-1.40
ต่ำ	14	668	47.71	172.5		
รวม	28	1419	50.67	406		

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยและค่ารวมของการจัดอันดับสูงกว่านักศึกษา
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ The Mann - Whitney
U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีพฤติกรรมสอน
ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้
ขัดแย้งกับสมมติฐานข้อ 4.2 นั่นคือ นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ
มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ปริมาณพอ ๆ กัน

4.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
เมื่อแยกตามวิชาที่สอน ทั้งรายละเอียดในตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม
ทางการเรียน แยกตามวิชาที่สอน

วิชาที่สอน	N	f	$\bar{X}$	R	H
คณิตศาสตร์	13	699	53.76	469	8.58 *
วิทยาศาสตร์	12	618	51.5	367.5	
ภาษาไทย	14	702	50.14	358.5	
สังคมศึกษา	15	749	49.93	290	
รวม	54	2768	51.25	1485	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
ของนักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเรียงลำดับดังนี้คือ วิชาคณิตศาสตร์
วิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคมศึกษา เพื่อให้ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลชัดเจนยิ่งขึ้น
ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลไปทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ Kruskal - Wallis One - Way
Analysis of Variance by Ranks ปรากฏว่า ได้ค่า $H = 8.58$ แสดงว่านักศึกษาฝึกสอน
ที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคมศึกษา มีพฤติกรรมการสอนด้าน
การส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้อง
กับสมมุติฐานข้อ 4.3 นั่นคือนักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริม
พฤติกรรมทางการเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
เมื่อแยกตามทัศนคติต่ออาชีพครู ทั้งรายละเอียดในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม
ทางการเรียน แยกตามทัศนคติต่ออาชีพครู

ทัศนคติต่ออาชีพครู	N	f	$\bar{X}$	R	U	Z
สูง	14	772	55.14	228.5	72.5	-1.17
ต่ำ	14	655	46.78	177.5		
รวม	28	1427	50.96	406		

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
ของนักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูง มีค่าเฉลี่ยและค่าผลรวมของการจัดอันดับสูงกว่านักศึกษา
ฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูต่ำ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ The Mann - Whitney
U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอน
ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้ขัดแย้ง
กับสมมุติฐานข้อ 4.4 นั่นคือ นักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอน
ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ปริมาณพอ ๆ กัน

4.5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
เมื่อแยกตามน้ำใจของความเป็นครู ทั้งรายละเอียดในตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม
ทางการเรียน แยกตามน้ำใจของความเป็นครู

น้ำใจของความเป็นครู	N	f	$\bar{X}$	R	U	Z
สูง	14	721	51.5	232	69	-1.33
ต่ำ	14	626	44.71	174		
รวม	28	1347	48.10	406		

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม
ทางการเรียนของนักศึกษาฝึกสอนที่มีน้ำใจของความเป็นครูสูง มีค่าเฉลี่ยและค่าผลรวมของ
การจัดอันดับสูงกว่านักศึกษาฝึกสอนที่มีน้ำใจของความเป็นครูต่ำ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
โดยใช้ The Mann - Whitney U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีน้ำใจของ
ความเป็นครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับสมมุติฐานข้อ 4.5 นั่นคือ นักศึกษาฝึกสอน
ที่มีน้ำใจของความเป็นครูสูงและต่ำมีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
ปริมาณพอ ๆ กัน

4.6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
เมื่อแยกตามปัญหาทางค่านส่วนตัว ทั้งรายละเอียดในตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม
ทางการเรียน แยกตามปัญหาทางค่านส่วนตัว

ปัญหาทางค่านส่วนตัว	N	f	$\bar{X}$	R	U	Z
สูง	14	649	46.35	147		
ต่ำ	14	822	58.71	259	42	-2.57*
รวม	28	1471	52.53	406		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม
ทางการเรียนของนักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางค่านส่วนตัวต่ำ มีค่าเฉลี่ยและค่าผลรวมของ
การจัดอันดับสูงกว่านักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางค่านส่วนตัวสูง เมื่อทดสอบความแตกต่างของ
พฤติกรรม โดยใช้ The Mann - Whitney U - Test ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอน
ที่มีปัญหาทางค่านส่วนตัวต่ำ ใช้พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนมากกว่า
นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางค่านส่วนตัวสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ
สมมุติฐานข้อ 4.6 นั่นคือ นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางค่านส่วนตัวต่ำ มีพฤติกรรมการสอน
ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนมากกว่านักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางค่านส่วนตัวสูง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปและอภิปรายผล

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
2. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้พฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการควบคุมวินัย และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอน เกี่ยวกับการควบคุมวินัยของนักศึกษาฝึกสอน เมื่อแยกตามระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาที่สอน ทักษะคิดต่ออาชีพครู น้ำใจของความเป็นครู และปัญหาทางด้านส่วนตัว
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน เมื่อแยกตามระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาที่สอน ทักษะคิดต่ออาชีพครู น้ำใจของความเป็นครู และปัญหาทางด้านส่วนตัว

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ กลุ่มของนักศึกษาฝึกสอนระดับชั้นประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา 34 คน และระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง 20 คน รวม 54 คน ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2518 ของวิทยาลัยครูจันทบุรี นักศึกษาเหล่านี้ทำการฝึกสอน วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดจันทบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู ซึ่ง วรณวิภา ทองงอก (2517) สร้างขึ้น เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน รวม 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .9383
2. แบบสอบถามวัดน้ำใจของความเป็นครู ซึ่ง จิตรนาถ กิรติเสวี (2516) สร้างขึ้น เป็นข้อความชนิดจัดอันดับ จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .9116
3. แบบสอบถามวัดปัญหาด้านส่วนตัว ซึ่ง ประสิทธิ์ พุ่มเพชร (2515) ได้สร้างขึ้น เป็นข้อความชนิดจัดอันดับ จำนวน 48 ข้อ
4. แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย ข้อความต่าง ๆ ที่สามารถนับความถี่ได้ 9 ข้อความ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .7941 - .8248
5. แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่สามารถนับความถี่ได้ 10 ข้อความ มีค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง .7388 - .8427

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้คำนวณหาค่าต่อไปนี้

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกต
2. ค่าร้อยละของพฤติกรรมกรรมการสอนจำแนกเป็นรายข้อ
3. ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการสอน เมื่อแยกตามระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติต่ออาชีพครู น้ำใจของความเป็นครู ปัญหาทางด้านส่วนตัว โดยใช้ The Mann - Whitney U - Test
4. ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการสอน เมื่อแยกตามวิชาที่สอน โดยใช้ The Kruskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนลักษณะต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน ครูแสดงความไม่พอใจนักเรียน ครูออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ครูใช้การชักชวนและสนับสนุนให้กำลังใจแทนการใช้อำนาจบังคับ ครูทำโทษร่างกายนักเรียน ครูอบรมให้นักเรียนเคร่งครัดในระเบียบวินัย ครูตัดสินสิทธิพิเศษของนักเรียนที่พึงได้รับ ครูบอกให้นักเรียนทราบถึงสิทธิหน้าที่ของครูและนักเรียน และครูใช้คำพูดกระทบกระเทือนนักเรียน

ตอนที่ 2 ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนลักษณะต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ครูยอมรับคำตอบของนักเรียน ครูไม่ยอมรับคำตอบของนักเรียน ครูใช้คำพูดในทางบวก ครูแสดงท่าทางหรือท่าทีในทางบวก ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางบวก ครูแสดงท่าทางหรือท่าทีในทางลบ ครูใช้คำพูดในทางลบ ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางลบอย่างเปิดเผย ไม่อ้อมค้อม ครูใช้ขู่ขอลงโทษหรือเพิกเฉย และครูพูดถึงความยากของเนื้อหาวิชา

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย พบว่า

3.1 นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษามีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 นักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 นักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 นักศึกษาฝึกสอนที่มีน้ำใจของความเป็นครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวสูงและต่ำ จะมีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนพบว่า

4.1 นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 นักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 นักศึกษาฝึกสอนที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.5 นักศึกษาฝึกสอนที่มีน้ำใจของความเป็นครูสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.6 นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า

1. คุณภาพของ เครื่องมือที่สร้างขึ้นอยู่ในเกณฑ์พอสมควร
2. นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย ลักษณะต่าง ๆ ในปริมาณที่แตกต่างกัน โดยจะใช้การว่ากล่าวตักเตือนมากที่สุด รองลงมาคือการแสดงความไม่พอใจนักเรียน และที่ใช้น้อยที่สุดคือการใช้คำพูดกระทบกระทั่งแก่นักเรียน
3. นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ลักษณะต่าง ๆ ในปริมาณที่แตกต่างกัน โดยจะใช้การยอมรับคำตอบของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือการไม่ยอมรับคำตอบของนักเรียน และที่ใช้น้อยที่สุดคือ การพูดถึงความยากของ เนื้อหาบทเรียน
4. นักศึกษาฝึกสอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน และนักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ทักษะคิดวิเคราะห์ครูต่างกัน น้ำใจของความเป็นครูต่างกัน และปัญหาทางด้านส่วนตัวต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นักศึกษาฝึกสอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน นักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน และนักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ทักษะคิดวิเคราะห์ครูต่างกัน และน้ำใจของความเป็นครูต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

การศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย ลักษณะการว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่านักศึกษาฝึกสอนเป็นผู้ที่ได้รับ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการศึกษาแผนใหม่ ซึ่งสอนให้ควบคุมวินัยโดยการว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาออกมา และในการฝึกสอนครั้งนี้ นักศึกษาฝึกสอนทุกคน ทำการฝึกสอนนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งธรรมชาติของเด็กวัยนี้มักจะแสดงพฤติกรรมที่ครู ไม่ต้องการออกมาอยู่เสมอ อันอาจจะเป็นการบดบังวินัยในชั้นเรียน นักศึกษาฝึกสอนจึงพยายามที่จะ ควบคุมวินัยในชั้นเรียน ด้วยการว่ากล่าวตักเตือนอยู่เสมอ ผลจึงปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนใช้ พฤติกรรมลักษณะการว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนมากที่สุด ส่วนพฤติกรรมที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ การใช้ คำพูดกระแทกกระทั้นตักเตือนนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่านักเรียนในระดับประถมศึกษาจะไม่เข้าใจ คำพูดและน้ำเสียงของครู ที่พูดในเชิงประชดประชัน ดังนั้นการพูดก็คงจะไม่บังเกิดผลในการ ควบคุมวินัย เพราะการสื่อความหมายลักษณะนี้ไม่ได้ผล เด็กอาจจะเข้าใจผิดคิดว่าครูชมจริง ๆ ทั้ง ๆ ที่ครูประชดประชัน และอาจจะกระทำพฤติกรรมอื่นไม่พึงปรารถนาได้ จึงปรากฏว่า นักศึกษา ฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยลักษณะการใช้คำพูดกระแทกกระทั้นตักเตือนนักเรียนน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ปริมาณของลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน

การศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม ทางการเรียน ลักษณะการยอมรับคำตอบของนักเรียนมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าในการสอนนักเรียน ระดับประถมศึกษา ครูเป็นฝ่ายที่จะต้องกระตุ้นให้นักเรียนตอบสนองอยู่ตลอดเวลา เพื่อทำให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ครูต้องทำหน้าที่ให้นักเรียนได้แสดงออก โดยการซักถามนักเรียน อยู่เสมอ ดังนั้นครูจึงใช้พฤติกรรมประเภทยอมรับคำตอบของนักเรียนมากที่สุด ไม่ว่าจะยอมรับ โดยกิริยาอาการ หรือการพูดยอมรับ เพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนให้นักเรียน

ผลจึงปรากฏว่านักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียน ลักษณะการยอมรับคำตอบของนักเรียนมากที่สุด ส่วนพฤติกรรมที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ การพูดถึง ความยากของเนื้อหาบทเรียน ทั้งนี้เนื่องจากว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษา ย่อมจะไม่มี กาลังใจที่จะเรียนเมื่อทราบว่าต้องเรียนสิ่งที่ยาก ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนในระดับชั้นสูง ๆ หรือนักเรียนที่เรียนเก่ง จะมีความสนใจในบทเรียนยิ่งขึ้นเมื่อทราบว่าเนื้อหาที่จะเรียนมีความยาก ดังนั้นจึงปรากฏว่านักศึกษาฝึกสอนใช้พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียน ลักษณะการพูดถึงความยากของเนื้อหาบทเรียนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

การศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่านักศึกษาฝึกสอน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูง เป็นผู้ที่เคยผ่านการฝึกสอนมาแล้วครั้งหนึ่ง เมื่อเรียนอยู่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา ย่อมมีประสบการณ์ในการฝึกสอนมากกว่านักศึกษาฝึกสอนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา ซึ่งออกฝึกสอนเป็นครั้งแรกย่อมจะมีพฤติกรรมการสอนทุก ๆ ลักษณะ ยังไม่มากนัก และเมื่อเปรียบเทียบตามวิชาที่สอน พบว่านักศึกษาที่สอนวิชาต่างกันมีพฤติกรรมการสอน ด้านการควบคุมวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าธรรมชาติของเนื้อหา และวิธีการสอนวิชาต่าง ๆ ย่อมไม่เหมือนกัน วิชาคณิตศาสตร์ย่อมจะต้องมีการให้นักเรียนฝึกฝน การทำแบบฝึกหัด วิชาวิทยาศาสตร์จะต้องมีการทำการทดลองอยู่เสมอ วิชาภาษาไทยจะต้อง มีการฝึกฝนการพูด การเขียน การอ่าน การฟัง และวิชาสังคมศึกษาก็มีวิธีการสอนที่แตกต่าง ออกไป นักศึกษาฝึกสอนได้เรียนรู้วิธีการสอนต่าง ๆ จากการเรียนในหลักสูตรวิชาการศึกษา จึงได้นำมาใช้ในการฝึกสอน ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนขณะที่สอนวิชาต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน จึงมีผลไปถึงการควบคุมวินัยด้วย ทำให้นักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย เมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ค้นคิดคืออาชีพครู น้ำใจของความเป็นครู และปัญหาทางด้านส่วนตัว พบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การควบคุมวินัยเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ

ที่นักศึกษาฝึกสอนทุกคนจะต้องปฏิบัติเพื่อเป็นการควบคุมชั้นเรียน เพราะถ้าปราศจากการควบคุมวินัย แล้วการเรียนการสอนก็จะดำเนินไปไม่ได้ ดังนั้นนักศึกษาฝึกสอนทุก ๆ คนจึงพยายามจะใช้พฤติกรรม คำนึงอยู่ตลอดเวลาที่ทำการสอน และจะต้องพยายามควบคุมให้ดีที่สุด เพราะตลอดระยะเวลาของการฝึกสอนจะมีอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง คอยดูแลแนะนำ และประเมินผลการฝึกสอนอยู่เสมอ อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการวิจัยนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ นักศึกษาฝึกสอนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติต่ออาชีพครู น้ำใจของความเป็นครู และปัญหาทางกายส่วนตัว แตกต่างกันไม่มากนัก โดยมีคะแนนต่ำสุดและสูงสุดดังนี้คือ คะแนนทัศนคติต่ออาชีพครูอยู่ระหว่าง 189 - 212 , น้ำใจของความเป็นครูอยู่ระหว่าง 128 - 152 และปัญหาทางกายส่วนตัว อยู่ระหว่าง 107 - 151 ดังนั้นเมื่อแยกกลุ่มเป็น 25 % สูงและต่ำ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ จึงทำให้ทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ในเรื่องทัศนคติต่ออาชีพครู น้ำใจของความเป็นครู และปัญหาทางกายส่วนตัว เมื่อนำพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัยมาเปรียบเทียบกัน จึงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรม

ทางการเรียน

การศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน นักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน และนักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางกายส่วนตัวต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ย่อมจะมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง จึงมีวิธีการสอนที่สามารถจะทำให้ผู้เรียน มีความสนใจในการเรียน ได้ดีกว่านักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ที่ออกฝึกสอนเป็นครั้งแรก ส่วนนักศึกษาฝึกสอนที่สอนวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะธรรมชาติแต่ละวิชาไม่เหมือนกัน จึงมีวิธีการสอนที่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่มีปัญหาทางกายส่วนตัว นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางกายส่วนตัวต่ำ ย่อมจะไม่ต้องพะวงคิดถึงปัญหาของตนเอง จึงพยายาม

ที่จะทำการฝึกฝนการสอน โดยหาเทคนิคและกระบวนการสอนต่าง ๆ มาทำการสอน เพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้จึงทำให้พฤติกรรมการสอน ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ของนักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวต่ำ แตกต่าง กับนักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบ พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษาฝึกสอน เมื่อแยกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หักศกค่ออาชีพครู และน้ำใจของความเป็นครู ปรากฏว่าพฤติกรรม การสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุที่นักศึกษาฝึกสอนทุกคนพยายามที่จะทำการสอนให้นักเรียน เข้าใจในบทเรียนมากที่สุด จึงพยายามที่จะหาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ มาทำการสอนนักเรียน เพราะในขณะที่ทำการสอนจะมีอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง คอยให้คำแนะนำ และประเมินผล การฝึกสอนอยู่เสมอ จึงทำให้พฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน ของนักศึกษาฝึกสอน เมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หักศกค่ออาชีพครู และน้ำใจของ ความเป็นครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาวิจัยในท่านองนี้ ถ้าจะให้ได้ผลดีเป็นจริงมากที่สุด ควรทำการศึกษา ให้ลึกซึ้ง และใช้เวลานาน ๆ กระทบกับกลุ่มตัวอย่างมาก ๆ
2. การสังเกตพฤติกรรมการสอนควรทำการสังเกตโดยที่ผู้สอนไม่รู้ตัวล่วงหน้า พฤติกรรมการสอนของครูที่ได้จะเป็นธรรมชาติและเป็นจริงมากกว่าการสังเกต โดยที่ผู้สอนรู้ตัว เพราะอาจมีการเตรียมตัวหรือมีพฤติกรรมเสแสร้ง เกิดขึ้นได้
3. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาฝึกสอน เพื่อจะได้เป็น การปรับปรุงการสอน ของนักศึกษาฝึกสอนด้วย

4. ควรจะมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนกับการควบคุมวินัย และด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน กับตัวแปรทางจิตวิทยาอื่น ๆ เช่น บุคลิกภาพ แบบอนุรักษ์นิยม - แบบประชาธิปไตย, พฤติกรรมความเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรได้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการสอนของ นักศึกษาฝึกสอน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาที่จะออกไปประกอบอาชีพครู มีพฤติกรรมการสอนที่ดีทุก ๆ ด้าน อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการศึกษาที่ดีต่อไป

6. ควรจะปรับปรุงแบบสังเกตให้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ประเมินผลการฝึกสอนของ นักศึกษาฝึกสอนได้.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณิศรศักดิ์ คำแถม พฤติกรรมการสอนด้านการถามตอบ และด้านทักษะทั่วไป
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๔, ๖๐ หน้า.
- จิตรา วสุวานิช จิตวิทยาการศึกษา โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ
๒๕๑๖, ๑๖๕ หน้า.
- จิตรนาถ กิริติเสวี ความสัมพันธ์ระหว่างความมีน้ำใจของครู ความรู้สึกกับนิคชอบ
พฤติกรรมความเป็นผู้นำ แรงจูงใจไม่สมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอน
ของนักเรียนระดับชั้นปีที่ ๒ วิทยาลัยครูสงขลา ปริญญาโท กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๖, ๖๔ หน้า.
- ชวลิต รวยอาจิน พฤติกรรมการสอนของครูด้านทักษะในวิชาชีพ ปริญญาโท กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๔, ๕๐ หน้า.
- ✓ นรา บุรณรัช พฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจ และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๔, ๖๑ หน้า.
- นำทรัพย์ จันทร์หอม ความมุ่งหวังของนักเรียนครูในเรื่องการลงโทษและการให้รางวัล
ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕, ๑๓๕ หน้า.
- บุญถิ่น อัครถาวร การเตรียมครู ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา กรมสามัญ
กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๓, ๖๑๐ หน้า.
- ประสิทธิ์ พุ่มเพชร ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาทางด้านส่วนตัว สังคม การเรียน
และความสนใจในอาชีพของนักเรียนช่างกล ปี ๓ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาล
กับโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชน ในเขตนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๑๔
ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕, ๘๖ หน้า.

✓ ประเสริฐ จิรยานุกุล การใช้ Interaction analysis วิเคราะห์การสอนของ
นักเรียนฝึกสอน ชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยการสังเกตด้วยระบบ
The Reciprocal Category System ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, ๒๕๑๕, ๕๕ หน้า.

ปรียา พัฒนานนท์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียน การปรับตัว
ความตั้งใจ ระวังความมุ่งหวัง และความวิตกกังวลในการฝึกสอน กับผลสัมฤทธิ์
ในการฝึกสอน ของนักเรียนฝึกหัดครูส่วนกลาง ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๖, ๑๑๔ หน้า.

พจน์ สะเพียรชัย แนวทางวิจัยสภาพการเรียนการสอนในชั้นโดยการสังเกตที่มีระบบแบบแผน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๗, ๙ หน้า.

มัทธนา ปิยะมาดา การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๑, ๑๓๓ หน้า.

ละออ การุณยารักษ์ สภาพการฝึกสอนของนิสิตสาขาประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา ๒๕๑๑ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๑, ๑๔๓ หน้า.

วรรณวิภา ทองงอก ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์
ในการเรียน และการสอน ของนิสิตฝึกสอน วิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๓, ๙๐ หน้า.

วิทยาลัยครูเพชรบุรี รายงานการสำรวจและวิจัยเรื่ององค์ประกอบและสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อ
ผลการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูเพชรบุรี โรงพิมพ์อนุกุลกิจ ๒๕๑๓, ๒๕ หน้า.

วัฒนา พุ่มเล็ก การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการ
เรียนต่ำ ระดัมนิยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๓๓, ๔๗ หน้า.

สมควร ออกันธุ์ จิตวิทยาการศึกษา ๒๕๐๓, ๓๑๗ หน้า.

✓ สาคร นิปริยาย การสังเกตและวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนในแนวสืบสวน-สอบสวน
กับการสอนในแนวเพิ่มของนักเรียนฝึกสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
ปริญญาโท ค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๖, ๓๑๔ หน้า.

สุโท เจริญสุข บทวิเคราะห์จิตวิทยา ๓๐ เรื่อง โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม กรุงเทพฯ
๒๕๐๓, ๓๔๗ หน้า.

✓ สำเริง บุญเรืองรัตน์ การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน ศูนย์ศึกษา ๒ :
๑๑๒ - ๑๑๖ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๑๕.

เอนกกุล กริแสง จิตวิทยาการศึกษา โรงพิมพ์ระกูลไทย พิมพ์โลก ๒๕๑๗, ๒๔๔ หน้า.

✓ Baral, P.P., and Snow, R.E., and Allen, D.H., "Preliminary Classification
of the Item Pool, Stanford Center for Research and Development
in Teaching, : A Taxonomy of Teaching Behaviors, 1969, 19 pp.

Bruno, Angela R., "Predictive Relationships of twenty - two selected
Measure Difh success in Elementary Student teaching, Déssertation
Abstracts Interactional 31 : 660 A, Aprile, 1970.

✓ Flanders, Ned. A., Analyzing Teaching Behavior, Addison Wesley Publishing
Compony, Massachusetts, 1970, 448 pp.

Fuller, General Roos, "The Relationship of Characteristics of Prospective Student Teacher one Student Teaching effectiveness in Agriculture Education" Dissertation Abstracts, 24 - 7 : 2799 - 2800, 1964.

Gage, N.L., editor, Handbook of Research on Teaching, The American Educational Research Association, Rand Mc Nally & Company, Chicags, 1965, 1218 pp.

✓ Hough, John B., and Amidon, Edmund., "Behavioral Chang in Student Teachers", in Interaction Analysis : Theory Research and Application, pp. 307 - 314, Addison - Wesley publishing Company, Massachusetts, 1967.

Guilford, Joy P., Psychometric Method, McGraw - Hill Book Company, New York, 1954, 597 pp.

Karch, Robert R., and Estrabrook, E.C., 250 Teaching Technique, The Bruce Publishing Company, Milwanku, 1986, 131 pp.

Kimmel, Parge Butter, "Characteristics of Student Teachers as correlation of Success in Student Teaching", Dëssertation Abstracts 10 : 5765 - 5766, April, 1965.

✓ Ober, Richard L., Bentley, Ernest L., and Miller, Eduth., Systematic Observation of Teaching, Prentice - Hall, Inc., New Jersey, 1971, 236 pp.

Page, Ellis Batten, "Teacher Comments and Student Performance :
A seventy four Classroom Experiment in School Motivation"
Journal of Education Psychology 49, 1958 : 173 - 181.

✓ Parakh, Jal S., "A Study of Teacher - Pupil Interaction in High
School Biology Classes : part I. The Development of a Category
System, Journal of Research in Science Teaching, 6 : 284-292,
John Willey & Sons, New York, 1969.

Ryans, David G., Characteristics of Teachers, George Benta Company,
Mansho, 1960, 416 pp.

Siegel, Sidney., Nonparametric Statistics, McGraw - Hill Book Company,
Inc., Tokyo, 1956, 312.

Witty, Paul, "An analysis of the Personality traits of the Effective
Teacher", Journal of Educational Research, 27 : 662 - 668,
May 1947.

ภาคผนวก

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

และ

งานการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมวินัย

ชื่อผู้ถูกสังเกต ระดับ

คะแนนเฉลี่ยสะสม สังเกตชั้น

วิชา โรงเรียน

ข้อที่	ข้อความ	สังเกต ครั้งที่ 1	สังเกต ครั้งที่ 2	รวม ความถี่
1	ครูบอกให้นักเรียนทราบถึงสิทธิหน้าที่ของครูและนักเรียน			
2	ครูใช้การชักชวนหรือสนับสนุนให้กำลังใจแทนการใช้อำนาจบังคับ			
3	ครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน			
4	ครูแสดงความไม่พอใจนักเรียน			
5	ครูออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด			
6	ครูอบรมให้นักเรียนเคร่งครัดในระเบียบวินัย			
7	ครูใช้คำพูดกระทบกระเทือนนักเรียน			
8	ครูตัดสินสิทธิพิเศษของนักเรียนที่พึงได้รับ			
9	ครูทำโทษร่างกายนักเรียน			

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน

ชื่อผู้สังเกต

ระดับ

คะแนนเฉลี่ยสะสม

สังเกตชั้น

วิชา

โรงเรียน

ข้อที่	ข้อความ	สังเกต ครั้งที่ 1	สังเกต ครั้งที่ 2	รวม ความถี่
1	ครูยอมรับคำตอบของนักเรียน			
2	ครูใช้คำพูดในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริม			
3	ครูแสดงท่าทางหรือแสดงท่าทีในทางบวกเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน			
4	ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางบวก			
5	ครูชี้จุดชดหลหรือเพิกเฉยเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน			
6	ครูไม่ยอมรับคำตอบของนักเรียน			
7	ครูใช้คำพูดในทางลบเพื่อเป็นการส่งเสริม			
8	ครูแสดงท่าทางหรือแสดงท่าทีในทางลบเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน			
9	ครูประเมินคำตอบของนักเรียนในทางลบออกมาอย่างเปิดเผยไม่อ้อมค้อม			
10	ครูพูดถึงความยากของเนื้อหาบทเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียน			

แบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู
แบบสอบถามวัดน้ำใจของความเป็นครู
แบบสอบถามวัดปัญหาทางค่านิยมตัว

แบบสอบถามฉบับที่ 1

แบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการทราบความรู้สึก และ ความคิดของท่าน ที่มีต่ออาชีพครูโดยตรง ท่านจะมีความรู้สึกอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้สึกของตนเอง จะไม่มีการพิจารณาว่าคำตอบของท่าน ถูกหรือถูก เพราะแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกนึกคิดไม่เหมือนกัน คำตอบที่ดีที่สุดคือคำตอบที่ตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริงของท่าน คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับอย่างยิ่ง จะไม่มี ผลกระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของท่านแต่อย่างใด ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้นขอให้ท่าน สบายใจ และตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม รวม 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยคำหรือข้อความแสดงคุณลักษณะ เป็นคู่ๆ ที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน ให้ท่านเลือกตอบโดยการกาเครื่องหมาย ✓ ทั้ตัวเลข ตามน้ำหนักความรู้สึกของท่าน เช่น

(๐) อาชีพครูเป็นอาชีพที่

น่าเบื่อ | 2 | 1 | 0 | 1 | 2 | น่าสนใจ

ถ้าตอบที่ของ 2 ทางค่าน่าเบื่อ แสดงว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ น่าเบื่อมากที่สุด

ถ้าตอบที่ของ 1 ทางค่าน่าเบื่อ แสดงว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ น่าเบื่อมาก

ถ้าตอบที่ของ ๐ แสดงว่าท่านไม่แน่ใจ หรือ คัดสินใจไม่ได้

ถ้าตอบที่ของ 1 ทางค่าน่าสนใจ แสดงว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ น่าสนใจมาก

ถ้าตอบที่ของ 2 ทางค่าน่าสนใจ แสดงว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ น่าสนใจมากที่สุด

ตอนที่ 2 ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความที่แสดงลักษณะของบุคคลที่เป็นครู ให้ท่านพิจารณาว่าท่าน เห็นด้วยกับคุณลักษณะ เช่นนี้นั้นมากหรือน้อยเพียงใด

แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามน้ำหนักของความรู้สึกของท่าน เช่น

(๐๐) ท่านคิดว่าครูเป็นบุคคลที่

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง

ตอนที่ 3

ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความที่แสดงลักษณะของท่าน ใ้ท่านพิจารณาว่าท่านมีลักษณะเช่นนั้นมากหรือน้อยเพียงใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามสภาพเป็นจริงของท่าน เช่น
(๐๐๐) ท่านคิดว่าท่านเป็นบุคคลที่

กระตือรือร้นในการทำงาน

จริงมาก	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงมาก

ตอนที่ 1

อาชีพครู เป็นอาชีพที่

น่าเบื่อ 2 1 0 1 2

มีเกียรติ 2 1 0 1 2

สำคัญ 2 1 0 1 2

สุจริต 2 1 0 1 2

น่าคร่ำครา 2 1 0 1 2

เห็นแก่ตัว 2 1 0 1 2

ก้าวหน้า 2 1 0 1 2

น่าสรรเสริญ 2 1 0 1 2

น่าภูมิใจ 2 1 0 1 2

มั่นคง 2 1 0 1 2

ดี 2 1 0 1 2

สนุก 2 1 0 1 2

มีประโยชน์ 2 1 0 1 2

มีความสุข 2 1 0 1 2

ใครๆก็อยากเป็น 2 1 0 1 2

เคร่งเครียด 2 1 0 1 2

จำเป็น 2 1 0 1 2

น่าสนใจ

ต่ำต้อย

ไม่สำคัญ

ไม่สุจริต

ไม่น่าคร่ำครา

เสียสละ

ไม่ก้าวหน้า

น่าเกลียด

ไม่น่าภูมิใจ

ไม่มั่นคง

ไม่ดี

ไม่สนุก

ไร้ประโยชน์

มีความสุข

ไม่มีใครอยากเป็น

รำเริง

ไม่จำเป็น

ตอนที่ 2 ท่านคิดว่าครูเป็นบุคคลที่มี

เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
-----------------------	----------	----------	-------------	--------------------------

บุคลิภาพดี				
ความยุติธรรม				
ความรับผิดชอบ				
ความโอบอ้อมอารี				
ความเมตตากรุณา				
ความสุภาพเรียบร้อย				
ความตรงต่อเวลา				
ความสามัคคี				
ความละเอียดรอบคอบ				
ความประพฤติที่เหมาะสม				
ระเบียบวินัยดี				
เหตุผลดี				
มนุษยสัมพันธ์ดี				
จิตใจกว้างขวาง				
อุดมคติสูง				
วาจาสุภาพ				
อารมณ์เคร่งเครียด				
อารมณ์หงุดหงิดง่าย				
ปรับปรุงตนเองเสมอ				

ตอนที่ 3 ท่านรู้สึกว่าคุณเป็นบุคคลที่

	จริงมาก	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงมาก
มีศรัทธาในอาชีพครู					
สนใจอาชีพครู					
เมื่อนำมาคุยการสอน					
ตั้งใจอบรมสั่งสอนเด็ก					
สอนเด็กด้วยความสนุกสนาน					
แนะนำช่วยเหลือเด็กด้วยความเต็มใจ					
เอาใจใส่ต่อเด็กนักเรียนอยู่เสมอ					
วางตัวได้เหมาะสมกับอาชีพครู					
มีความภาคภูมิใจที่จะได้เป็นครู					
เข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนด้วยความเต็มใจ					
ประพฤติตนได้เหมาะสมกับอาชีพครู					
อุทิศตนเพื่อการสอนได้ตลอดเวลา					
มีอคติต่อเด็ก					
สนใจที่จะใช้อุปกรณ์การสอน					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

แบบสอบถามฉบับที่ 2

แบบสอบถามวัดน้ำใจของความเป็นครู

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึก และความคิดของท่าน โดยจะมีข้อความให้อ่านเพื่อพิจารณาว่าท่านมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือเคยประพฤติปฏิบัติเหมือนกับข้อเท็จจริงในข้อความนั้น ๆ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้จึงไม่มีคำตอบถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมจะมีลักษณะนิสัย ความรู้สึกหรือแนวทางประพฤติ ปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน ข้อสำคัญขอให้ตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การตอบแบบสอบถามมีลักษณะดังนี้

ในข้อหนึ่ง ๆ จะมีข้อให้เลือกตอบ 5 ข้อ โปรดอ่านคำถามแต่ละข้อ เมื่อเห็นควรว่าจะตอบตรงกับข้อใดให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น ตามลักษณะความเป็นจริงของท่านในกระดาษคำตอบที่ให้ไว้

ตัวอย่าง

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. ข้าพเจ้าชอบว่ายน้ำ	✓				
ข. ข้าพเจ้ามักจะร้องเพลงเสมอ		✓			✓

พยายามตอบให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด คำตอบนี้จะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อท่านในทางใดทางหนึ่ง ขอขอบคุณในความร่วมมือนี้อีกด้วย

ข้อที่	รายการปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
✓1.	อาชีพครูเป็นอาชีพเหมาะสมแก่ข้าพเจ้า					
2.	ข้าพเจ้าเข้าสอนตรงตามเวลาที่กำหนดทุกครั้ง					
3.	ข้าพเจ้าใช้เวลาส่วนมากเพื่อการสอน					
4.	ข้าพเจ้าสามารถยกเลิกชั้นอารมณ์ร้ายได้ขณะที่ทำการสอน					
5.	ข้าพเจ้าเบื่อที่ต้องตรวจงานที่สั่งให้นักเรียนทำ					
6.	ข้าพเจ้าชอบศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล					
7.	ข้าพเจ้าเข้าสอนเด็กด้วยความเต็มใจยิ่ง					
8.	ข้าพเจ้าสนใจและสืบทอดอุปกรณ์การสอนอยู่เสมอ					
9.	ข้าพเจ้าจะตักเตือนทันทีที่เห็นเด็กประพฤติผิด					
	ระเบียบโรงเรียน					
✓10.	ข้าพเจ้าชอบเตรียมและบันทึกการสอนไว้ล่วงหน้า					
	เสมอ					
✓11.	การทำอุปกรณ์การสอนเป็นงานยุ่งยากและ					
	น่าเบื่อหน่าย					
12.	ข้าพเจ้าชอบเข้าสอนแทนเมื่อครูขาด					
13.	ข้าพเจ้าชอบพาเด็กนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่					
14.	ข้าพเจ้าชอบทุ่มเทเวลากับการค้นคว้าให้มีความรู้					
	แน่นแฟ้นเสมอ					
15.	ข้าพเจ้าชอบนำสอนพิเศษให้กับเด็กนักเรียน					
16.	ข้าพเจ้าสามารถที่จะอดทนต่อเด็กที่อวดดี					

ข้อที่	รายการปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17.	ข้าพเจ้าเข้มงวดต่อเด็กที่ทำงานสกปรก					
18.	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียน					
19.	ข้าพเจ้าชอบสนองความสนใจพิเศษ และความถนัดของเด็กเสมอ					
20.	ข้าพเจ้าจะไม่เอาใจใส่ต่อเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว					
21.	ข้าพเจ้าได้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมเสมอ					
22.	ข้าพเจ้ายินดีเมื่อมีวันหยุดพิเศษที่ไม่ต้องไปโรงเรียน					
23.	ข้าพเจ้าชอบชมเชยนักเรียนที่มีความประพฤติดี					
24.	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นอยากจะสอนอยู่เสมอ					
25.	ข้าพเจ้ามีความห่วงใยต่อเด็กที่มีโรคประจำตัว					
26.	ข้าพเจ้ามีโอกาสได้เป็นที่ปรึกษาของนักเรียนอยู่เสมอ					
27.	ข้าพเจ้าภูมิใจที่แทนตัวเองว่า "ครู"					
28.	ข้าพเจ้าไม่ชอบสอนเด็กที่เรียนค่อนข้างช้าอย่างยิ่ง					
29.	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญของความรู้ยิ่งกว่าความประพฤติของครู					

ข้อที่	รายการปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30.	ข้าพเจ้าเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นของตนเองอยู่เสมอ					
31.	ข้าพเจ้าชอบศึกษาเหตุผลก่อนลงมือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเสมอ					
32.	ข้าพเจ้าเปิดโอกาสให้เด็กที่กระทำผิดได้แก้ตัวเสมอ					
33.	ข้าพเจ้ามักจะสำรวจจำนวนนักเรียนเสมอ					
34.	ข้าพเจ้ามีความสุขที่มีโอกาสช่วยเหลือนักเรียน					
35.	ข้าพเจ้าชอบทำให้นักเรียนได้รับความสบายใจเสมอ					
36.	ข้าพเจ้าชอบเชื่อมโยงบทเรียนที่สอนให้เข้ากับชีวิตประจำวัน					
37.	ข้าพเจ้าไม่ชอบให้เด็กทักท้วงข้อผิดพลาดในขณะที่ทำการสอนเพราะจะทำให้เสียหน้า					
38.	ข้าพเจ้าชอบหาทางช่วยเหลือเด็กที่ขาดทุนทรัพย์					
39.	ข้าพเจ้ามีอารมณ์หงุดหงิดเมื่อต้องอธิบายซ้ำเป็นครั้งที่สาม					
40.	ข้าพเจ้าชอบทำคนให้เป็นทั้งของทุกคนเสมอ					

แบบสอบถามฉบับที่ 3

แบบสอบถามปัญหาทางค่านิยมส่วนตัวของนักศึกษาฝึกสอน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจและศึกษาปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในด้านการจัดโครงการช่วยเหลือและปรับปรุงสิ่งบกพร่องในด้านต่าง ๆ เช่น ทางด้านการเรียน การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน เป็นต้น จึงขอความช่วยเหลือจากนักศึกษาทุกคน ให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวท่านตามความเป็นจริง
2. แบบสอบถามที่นำมาใช้เป็นปัญหาที่มักจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ขอให้ท่านตอบปัญหาทุกข้อ

ตัวอย่างการตอบปัญหา

- ก. ถ้าอ่านแล้วรู้สึกว่าปัญหานั้นเกิดขึ้นกับตัวท่านและรบกวนจิตใจท่านมากที่สุด ให้ขีดเครื่องหมาย / ลงในช่อง "มากที่สุด" เช่น ท่านรู้สึกว่าปัญหารุนแรงเกี่ยวกับข้อที่ 1 ปัญหาทางการเงินของครอบครัว ก็ขีด / ลงในช่อง "มากที่สุด"
- ข. ถ้ารู้สึกว่าปัญหานั้นเกิดขึ้นกับตัวท่านมาก แต่ไม่ถึงขั้นรุนแรงเหมือนข้อ ก. ให้ขีดเครื่องหมาย / ลงในช่อง "มาก" เช่น ท่านรู้สึกว่าข้อที่ 2 ปัญหาขาดแคลนเงินที่ได้รับจากทางบ้านเกิดกับตัวท่านมาก แต่ไม่รุนแรง ก็ขีด / ลงในช่อง "มาก"
- ค. ถ้าท่านรู้สึกว่าปัญหานั้นเกิดขึ้นกับตัวท่านพอประมาณ ให้ขีดเครื่องหมาย / ลงในช่อง "ปานกลาง" เช่นข้อที่ 3 ปัญหาขาดแคลนเงินที่ใช้ในการเรียน เกิดกับตัวท่านพอประมาณ ก็ขีด / ลงในช่อง "ปานกลาง"
- ง. ถ้ารู้สึกว่าปัญหานั้นเกิดขึ้นกับตัวท่านบ้างเล็กน้อย ให้ขีดเครื่องหมาย / ลงในช่อง "น้อย" เช่นข้อ 4 ปัญหาขาดแคลนเงินที่จะใช้อุปกรณ์การเรียนเกิดกับตัวท่านเพียงเล็กน้อย ก็ขีด / ลงในช่อง "น้อย"

จ. ถ้าไม่มีความรู้สึกต่อปัญหา หรือปัญหานั้นไม่เกิดแก่ตัวท่านเลย ให้ขีดเครื่องหมาย /
 ลงในช่อง "น้อยที่สุด" เช่น ท่านไม่ประสบกับปัญหาข้อที่ 5 ปัญหาการเป็นหนี้สินคนอื่น ก็ขีด /
 ลงในช่อง "น้อยที่สุด"

ดังตัวอย่าง

ข้อที่	รายการปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ปัญหาทางการเงินของครอบครัว	/				
2.	ปัญหาขาดแคลนเงินที่ได้รับจากทางบ้าน		/			
3.	ปัญหาขาดแคลนเงินที่ใช้ในการเรียนเป็นประจำ			/		
4.	ปัญหาขาดแคลนเงินที่จะซื้ออุปกรณ์การเรียน				/	
5.	ปัญหาการเป็นหนี้สินคนอื่น					/
	ฯลฯ					

แบบสอบถามทัศนคติปัญหาทางด้านการเงิน

ก. ปัญหาเกี่ยวกับการเงิน

ข้อที่	รายการปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ครอบครัวมีเงินไม่เพียงพอ					
2.	ทางบ้านส่งเงินให้ใช้ไม่เพียงพอ					
3.	เงินที่ใช้ในการเรียนไม่เพียงพอ					
4.	เงินที่ใช้ซื้ออุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ					
5.	การเป็นหนี้สินคนอื่น					
6.	ปัญหาเรื่องถูกกดขี่ในการใช้จ่ายเงิน					
7.	การทำงานพิเศษในตอนกลางคืนเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน					
8.	การทำงานพิเศษทำเพื่อมาเสียค่าเล่าเรียนและซื้ออุปกรณ์การเรียน					
9.	การใช้เงินในการท่องเที่ยวและพักผ่อน					
10.	การทำงานพิเศษเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายส่วนตัว					
11.	การทำงานเพื่อหาเงินระหว่างเปิดภาคเรียน					
12.	การหาเงินเพื่อใช้ในการเรียนต่อ					
13.	การใช้เงินอย่างประหยัคเกินไป					
14.	การที่ต้องอาศัยเงินผู้อื่นมาใช้ในการเรียน					
15.	การที่ต้องแบ่งเงินของท่านให้เพื่อนใช้					
16.	ผู้ปกครองขาดแคลนเงินจนท่านวิตกว่าจะเรียนไม่จบ					

ข้อที่	รายการปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17.	การจัดให้มีเงินยืมของทางโรงเรียน					
18.	การจัดตั้งเงินทุนเพื่อช่วยเหลือการศึกษาของนักเรียน เช่น ทุนเรียนดี ทุนช่วยเหลือที่ยากจน					
19.	การให้ความช่วยเหลือของโรงเรียนเรื่องการหารายได้พิเศษ					

ข. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพความเป็นไปทางบ้านและที่พักอาศัย

ข้อที่	รายการปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20.	ความขัดแย้งกับบุคคลในครอบครัว					
21.	การแยกกันอยู่ของผู้ปกครอง					
22.	ความขัดแย้งของบุคคลในครอบครัว					
23.	การดูว่าและประนามของผู้ปกครอง					
24.	การหย่าร้างของผู้ปกครอง					
25.	ความรู้สึกว่าเหงาเหมือนคนชาดบ้าน					
26.	ความขัดแย้งด้านความคิดเห็นกับผู้ปกครอง					
27.	การปกครองโดยใช้อารมณ์อย่างไม่มีเหตุผลของผู้ปกครอง					
28.	ความอิจฉาของพี่น้องที่มีต่อท่าน					
29.	ความลำเอียงของผู้ปกครอง					
30.	การทำงานที่บ้านให้แก่ผู้ปกครอง					
31.	ความกดดันของผู้ปกครองในเรื่องการเรียน					
32.	ความอิสระที่ได้รับจากผู้ปกครอง					

ข้อที่	รายการปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
33.	ความเข้าใจของผู้ปกครองต่อความรู้สึกนึกคิดของท่าน					
34.	ความสนใจของผู้ปกครองต่อเรื่องส่วนตัวของท่าน					
35.	การเปิดโอกาสของผู้ปกครองให้ทำงานที่ท่านชอบ					
36.	การเปิดโอกาสของผู้ปกครองให้ท่านแสดงความคิดเห็น					
37.	ความเข้มงวดของผู้ปกครองในการคบเพื่อน					
38.	ความสนใจของผู้ปกครองต่อตัวท่าน					
39.	การทำตัวให้เข้ากับบุคคลที่พัวพันกับท่าน					
40.	ความรักและความเห็นใจของผู้ปกครอง					
41.	การขาดความอบอุ่นเนื่องจากผู้ปกครองอยู่ต่างจังหวัด					
42.	ความสนใจและการต้อนรับของผู้ปกครองต่อเพื่อนของท่าน					
43.	การหางานบ้านให้แก่บุคคลที่ท่านอาศัยอยู่					
44.	ความลำเอียงของญาติที่ท่านอาศัยอยู่ด้วย					
45.	ความไม่สะดวกสบายของที่พัก					
46.	ความเกือกร้อนในการที่ที่พักอยู่ใกล้โรงเรียน					
47.	การอยู่ท่อนซึ่งไม่ใช่หอพัก					
48.	การจัดบริการของโรงเรียนในเรื่องการจัดหาที่พักที่สะดวกและปลอดภัย					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

นายสมศักดิ์ ทางทอง นิสิตปริญญาโทวัยผล ปี 2

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร